

KRIBHCO

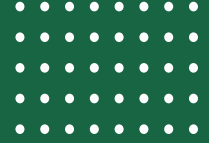
Cooperative and beyond...

క్రిష్క్ సారథి

సంచిక 42, జూన్ - 2026

క్రిష్క్ భారతి కో-ఆపరేటివ్ లిమిటెడ్ (క్రిబ్కో)
యొక్క మాస పత్రిక

Amul

గాంధీనగర్ జిల్లా సరకారి ధూ ఉత్పాదక సంఘ లిమిటెడ్

మధుర కేరీనా దినిక 2.5 లాખ లిటర్ (5.0 లాఖ లీటర్ సుగ్గి విస్తృత బర్ల శక్తి నేయీ) జ్ఞాపనా సాయెనా

సంపూర్ణ ఆటోమెటిక్ మిల్క్ ప్రొసెసింగ్ అనే పెకేజింగ్ ప్లాన్-2 ను లోకార్పణ

మధుర కేరీ, 2026 - 2

గ్రామీణ ప్రగతికి సహకార సంఘాలే కీలకం:

జీవనోపాధి, సుస్థిరత మరియు ఆర్థిక వృద్ధిని పెంపొందించడం

డైరెక్టర్ సందేశం

ప్రియ పాఠకులారా,

భారత వ్యవసాయం మరియు సహకార రంగాన్ని తీర్చిదిద్దుతున్న తాజా పరిణామాలు, ఆవిష్కరణలు మరియు విధానపరమైన కార్యక్రమాలను వెలుగులోకి తీసుకురావడానికి అంకితమైన వేదిక అయిన 'క్రిషక్ సారథి' యొక్క మరో సంచిక ద్వారా మీతో మమేకమవడం నాకు ఎంతో ఆనందాన్ని కలిగిస్తోంది. సాంకేతికత, సుస్థిరత మరియు సహకారం ద్వారా వ్యవసాయం నిరంతరం అభివృద్ధి చెందుతున్న తరుణంలో, రైతుల జీవనోపాధిని బలోపేతం చేస్తూ, గ్రామీణ శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించే కార్యక్రమాలను చూడటం ప్రోత్సాహకరంగా ఉంది.

ఈ సంచికలో పాడి మరియు సహకార రంగాల వృద్ధిలో కీలక పరిణామాలు, శ్వేత విప్లవం 2.0 అమలు, సుస్థిర వ్యవసాయం, నేల ఆరోగ్య నిర్వహణ, డిజిటల్ వ్యవసాయం, వాతావరణ మార్పులను తట్టుకునే వ్యవసాయం, మరియు ఆవిష్కరణలు, సుస్థిరతను నడిపిస్తున్న వర్షమాన జీవ ఆధారిత వ్యవసాయ సాంకేతికతలు వంటి అంశాలను పొందుపరిచాము.

'క్రిషక్ సారథి' యొక్క ఈ సంచిక, అభివృద్ధి చెందుతున్న వ్యవసాయ మరియు సహకార రంగంపై విలువైన అంతర్దృష్టలను అందిస్తూ, రైతు సాధికారత, సుస్థిర వృద్ధి మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి పట్ల మన ఉమ్మడి నిబద్ధతను బలోపేతం చేస్తుందని నేను ఆశిస్తున్నాను. మనమందరం కలిసి మరింత బలమైన, స్వయం సమృద్ధిగల మరియు సంపన్నమైన వ్యవసాయ రంగాన్ని నిర్మిస్తూనే ఉందాం.

Manish Kumar

శ్రీ మనీష్ కుమార్

డైరెక్టర్ (మార్కెటింగ్), క్రిభికో

సంపాదకుని సందేశం

ప్రియ పాఠకులారా,

క్రిషక్ సారథి యొక్క ఈ సంచికకు స్వాగతం. ఈ ప్రచురణ ద్వారా, రైతులకు మద్దతు ఇవ్వడం మరియు సహకార స్ఫూర్తిని బలోపేతం చేయడం పట్ల క్రిభికో యొక్క నిబద్ధతను ప్రతిబింబించే కార్యక్రమాలు, విస్తృత ప్రచార కార్యకలాపాలు మరియు సుస్థిరతా ప్రయత్నాలను మా పాఠకులకు మరింత చేరువ చేస్తున్నాము.

ఈ సంచిక, ఉత్తరప్రదేశ్ లో జరిగిన ప్రాంతీయ ఖరీఫ్ ఉత్పాదకతా సదస్సులలో క్రిభికో పాల్గొనడాన్ని ప్రముఖంగా తెలియజేస్తుంది. ఈ సదస్సులలో, సమతుల్య పోషక నిర్వహణ, నేల ఆరోగ్యం, నాణ్యమైన వ్యవసాయ ఉత్పాదకాలు మరియు సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులపై సంస్థ రైతులతో సంభాషించింది. పర్యావరణ పరిరక్షణ మరియు హరిత భవిష్యత్తు పట్ల మా నిబద్ధతను పునరుద్ఘాటిస్తూ, సూరత్ లో క్రిభికో చేపట్టిన ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవ మొక్కల పెంపకం కార్యక్రమాన్ని కూడా ఇది వివరిస్తుంది.

వ్యవసాయ పురోగతి మరియు పర్యావరణ సుస్థిరత రెండూ ఒకదానికొకటి తోడుగా సాగుతాయనే క్రిభికో నమ్మకాన్ని ఈ కార్యక్రమాలు ప్రతిబింబిస్తాయి. రైతు చైతన్యం, బాధ్యతాయుతమైన వనరుల నిర్వహణ మరియు వినూత్న వ్యవసాయ పరిష్కారాలను ప్రోత్సహించడం ద్వారా, మేము మరింత పటిష్టమైన మరియు సుస్థిరమైన వ్యవసాయ పర్యావరణ వ్యవస్థ కోసం నిరంతరం కృషి చేస్తున్నాము.

రైతు సంక్షేమం, సుస్థిర అభివృద్ధి మరియు సహకార వృద్ధి కోసం క్రిభికో చేస్తున్న నిరంతర ప్రయత్నాలపై ఈ సంచిక విలువైన అంతర్దృష్టలను అందిస్తుందని మేము ఆశిస్తున్నాము.

శాతెందర్ సింగ్

చీఫ్ మేనేజర్ (మార్కెటింగ్ & PR), క్రిభికో

సీనియర్ ఎస్.ఎం.ఎం. (తెలంగాణ) సందేశం

ప్రియమైన రైతు సోదరులకు,

క్రిషక్ సారథి తాజా సంచిక ద్వారా మీతో మమేకం కావడం ఆనందంగా ఉంది. రైతుల అభ్యున్నతి, సహకార వ్యవస్థ బలోపేతం మరియు సుస్థిర వ్యవసాయాభివృద్ధికి క్రిభికో నిరంతరం కృషి చేస్తోంది.

ఈ సంచికలో వాతావరణ మార్పులకు అనుగుణమైన వ్యవసాయ పద్ధతులు, నేల ఆరోగ్య పరిరక్షణ, డిజిటల్ వ్యవసాయం, పర్యావరణ పరిరక్షణ, అలాగే రైతు అవగాహన కార్యక్రమాలకు సంబంధించిన విశేషాలు పొందుపరచబడ్డాయి. తెలంగాణ రైతులు ఆధునిక సాంకేతికతను వినియోగించి అధిక దిగుబడులు సాధించేలా క్రిభికో ఎల్లప్పుడూ తోడ్పాటును అందిస్తోంది.

రైతులు, సహకార సంఘాలు మరియు మా భాగస్వాముల సహకారంతో రాష్ట్ర వ్యవసాయ రంగం మరింత అభివృద్ధి చెందాలని ఆకాంక్షిస్తూ, ఈ సంచిక మీకు ఉపయోగకరంగా ఉండాలని కోరుకుంటున్నాను.

పి. రామ క్రిష్ణయ్య, రాష్ట్ర మార్కెటింగ్ మేనేజర్, క్రిభికో - తెలంగాణ

ఎస్.ఎం.ఎం. (ఆంధ్రప్రదేశ్) సందేశం

ప్రియమైన రైతు సోదరులకు,

క్రిషక్ సారథి మరో సంచిక ద్వారా మీ ముందుకు రావడం సంతోషంగా ఉంది. రైతు సంక్షేమం, సహకార వ్యవస్థ అభివృద్ధి మరియు సుస్థిర వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించడం క్రిభికో ప్రధాన లక్ష్యంగా కొనసాగుతోంది.

ఈ సంచికలో సమతుల్య పోషక నిర్వహణ, నేల ఆరోగ్య సంరక్షణ, జీవాధారిత వ్యవసాయ సాంకేతికతలు, పర్యావరణ పరిరక్షణ కార్యక్రమాలు మరియు రైతుల అవగాహన కోసం చేపడుతున్న కార్యక్రమాల గురించి వివరించబడింది. ఆధునిక వ్యవసాయ పద్ధతులు రైతుల ఆదాయాన్ని పెంచడంతో పాటు వ్యవసాయాన్ని మరింత స్థిరంగా తీర్చిదిద్దడానికే మేము విశ్వసిస్తున్నాము.

క్రిభికోపై విశ్వాసం ఉంచిన రైతులు, సహకార సంఘాలు మరియు భాగస్వాములందరికీ ధన్యవాదాలు. ఈ సంచిక మీకు విజ్ఞానాన్ని, స్ఫూర్తిని అందించాలని మనస్ఫూర్తిగా కోరుకుంటున్నాను. **కె. వెంకటేశ్వర రావు, రాష్ట్ర మార్కెటింగ్ మేనేజర్, క్రిభికో - ఆంధ్రప్రదేశ్**

సంపాదకీయ బోర్డు

శ్రీ మనీష్ కుమార్, డైరెక్టర్ (మార్కెటింగ్)

చైర్మన్

శ్రీ శాతెందర్ సింగ్, చీఫ్ మేనేజర్ (మార్కెటింగ్ & పిఆర్)

చీఫ్ ఎడిటర్

డా. తెజందర్ సింగ్, జె.టి. జి.ఎం. (మార్కెటింగ్)

సభ్యుడు (ఎఫ్ఎఎస్)

శ్రీ దేవిష్ట అగర్వాల్, డిఎం (ఎంఎస్)

సభ్యుడు ఐటి మరియు టెక్నికల్

శ్రీ గురుప్రసాద్ హిరేమత్, డిఎం (మార్కెటింగ్)

ఎడిటింగ్, డిజైన్ మరియు సర్క్యులేషన్

శ్రీ మోహిత, డిఎం (మార్కెటింగ్)

సభ్యుడు-పరిశ్రమ సమీకరణలు

శ్రీ మనోజ్ రెడ్డి, ఎఎమ్ (మార్కెటింగ్)

సభ్యుడు-సహకార

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ వార్తలు

గౌరవనీయ కేంద్ర హోం మరియు సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా గుజరాత్‌లోని దశాలలో మధుర్ డెయిరీ యొక్క అత్యాధునిక పాల శుద్ధి కర్మాగారాన్ని ప్రారంభించారు.

గౌరవనీయ కేంద్ర హోం మరియు సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా, గుజరాత్‌లోని గాంధీనగర్, దశాలలో ఉన్న మధుర్ డెయిరీ యూనిట్-2 యొక్క అత్యాధునిక ఆటోమేటెడ్ మిల్క్ ప్రాసెసింగ్ మరియు ప్యాకేజింగ్ ప్లాంట్‌ను ప్రారంభించారు. ఈ కార్యక్రమానికి గుజరాత్ గౌరవ ముఖ్యమంత్రి శ్రీ భూపేంద్రభాయ్ పటేల్, గుజరాత్ ప్రభుత్వ హోం, పోలీస్, గృహనిర్మాణం, పరిశ్రమలు, రవాణా, యువజన మరియు క్రీడలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు మరియు ఎన్నారై వ్యవహారాల శాఖల గౌరవ సహాయ మంత్రి శ్రీ హర్ష సంఘవి, ఇతర ప్రముఖులతో పాటు హాజరయ్యారు.

సభను ఉద్దేశించి మాట్లాడుతూ, శ్రీ అమిత్ షా ఈ కొత్త డెయిరీ ప్లాంట్‌ను గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి మరియు పాలు ఉత్పత్తి చేసే కుటుంబాలకు, ముఖ్యంగా మహిళలకు సాధికారత కల్పించడానికి ఒక ప్రధాన ముందడుగుగా అభివర్ణించారు. 15 ఎకరాల్లో సుమారు రూ. 128 కోట్ల వ్యయంతో నిర్మించిన ఈ ఆధునిక కేంద్రం ప్రస్తుతం రోజుకు 2.5 లక్షల లీటర్ల పాలను శుద్ధి చేసే సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉంది, దీనిని భవిష్యత్తులో రోజుకు 5 లక్షల లీటర్లకు విస్తరించాలని యోచిస్తున్నారు.

గౌరవనీయ మంత్రి గారు 1971లో కేవలం 6,000 లీటర్ల పాల సేకరణ మరియు ₹7,000 టర్నోవర్‌తో తన ప్రయాణాన్ని ప్రారంభించిన మధుర్ డెయిరీ, నేడు ₹628 కోట్ల వార్షిక టర్నోవర్‌తో ఒక విజయవంతమైన సహకార సంస్థగా ఎదిగిందని హైలైట్ చేశారు. దాని ఎదుగుదలను సహకార నమూనా విజయానికి ఒక బలమైన ఉదాహరణగా ఆయన అభివర్ణించారు.

గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి నాయకత్వంలో, రాజ్‌కోట్ దశాల్‌లో భారతదేశ పాల ఉత్పత్తిని గణనీయంగా పెంచే లక్ష్యంతో ప్రారంభించిన 'శ్వేత విప్లవం 2.0' ప్రాముఖ్యతను శ్రీ అమిత్ షా కూడా నొక్కి చెప్పారు. పశుపోషకుల ఆదాయాన్ని మెరుగుపరచడానికి ప్రముఖ సహకార డెయిరీలు అధునాతన సాంకేతికతలను మరియు విలువ ఆధారిత ఉత్పత్తుల అభివృద్ధిని అవలంబిస్తున్నాయని ఆయన పేర్కొన్నారు.

పాడి రంగంలో మహిళల భాగస్వామ్యాన్ని ప్రముఖంగా ప్రస్తావిస్తూ, గౌరవనీయ మంత్రి గారు మాట్లాడుతూ, దాదాపు 36 లక్షల మంది మహిళలు సహకార పాల ఉత్పత్తితో అనుబంధం కలిగి ఉన్నారని, వీరంతా కలిసి ప్రతిరోజూ సుమారు 3 కోట్ల లీటర్ల పాలను ఉత్పత్తి చేస్తూ, దాదాపు 200 కోట్ల రూపాయల విలువైన వ్యాపారాన్ని సృష్టిస్తున్నారని పేర్కొన్నారు. ఇది 'సహకార సే సమృద్ధి' దార్శనికతకు నిజమైన ప్రతిబింబమని ఆయన అభివర్ణించారు.

గౌరవనీయ మంత్రి గారు గ్రామీణ మహిళలకు మరియు పశువుల పెంపకందారులకు సాంకేతిక మద్దతును అందించడంలో సహాయపడుతున్న అముల్ యొక్క AI-ఆధారిత డిజిటల్ అసిస్టెంట్ "సర్దాబెన్" గురించి కూడా ప్రస్తావించారు. పాడి రంగంలో వలయాకార ఆర్థిక సూత్రాలను అవలంబించడం వల్ల రాబోయే సంవత్సరాల్లో పాడి ఆదాయాలు 20 శాతం వరకు పెరుగుతాయని ఆయన పేర్కొన్నారు.

ఈ కార్యక్రమంలో, మహిళా పాల ఉత్పత్తిదారులు గౌరవనీయ కేంద్ర హోం మరియు సహకార శాఖ మంత్రికి మధుర్ డెయిరీ ఉత్పత్తుల కిట్‌ను అందజేశారు మరియు పాల ఉత్పత్తిదారుల సంఘాల ప్రతినిధులకు ధృవపత్రాలు పంపిణీ చేశారు. మధుర్ డెయిరీ యూనిట్-2 ప్రారంభోత్సవం భారతదేశ సహకార పాడి విలువ గొలుసును బలోపేతం చేస్తుందని, కొత్త జీవనోపాధి అవకాశాలను సృష్టిస్తుందని మరియు సహకార నేతృత్వంలోని గ్రామీణాభివృద్ధికి కొత్త ఊపునిస్తుందని భావిస్తున్నారు.

శ్వేత విప్లవం 2.0 మరియు సహకార సంస్థల విస్తరణ కోసం సహకార మంత్రిత్వ శాఖ రోడ్ మ్యాప్ ను సిద్ధం చేసింది

గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి 'సహకార సే సమృద్ధి' (సహకారం ద్వారా శ్రేయస్సు) దార్శనికతకు అనుగుణంగా, కేంద్ర హోం మరియు సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా గారి నాయకత్వంలో సహకార మంత్రిత్వ శాఖ ఫెడరేట్ లోని రాయ్ పూర్ లో ఒక ప్రాంతీయ కార్యశాలను నిర్వహించింది. 2 లక్షల కొత్త ప్రాథమిక బహుళార్థసాధక సహకార సంఘాలు (PACS), పాడి మరియు మత్స్య సహకార సంఘాల ఏర్పాటు మరియు బలోపేతం, అలాగే సహకార రంగంలో ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ధాన్యం నిల్వ పథకం అమలును సమీక్షించడం ఈ కార్యశాల యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

ఈ వర్క్ షాప్ కు బీహార్, ఛత్తీస్ గఢ్, జార్ఖండ్, ఉత్తర ప్రదేశ్, ఒడిశా మరియు పశ్చిమ బెంగాల్ రాష్ట్రాల సీనియర్ అధికారులు, అలాగే నాబార్డ్, ఫుడ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (FCI), నాఫెడ్, NCCF, నేషనల్ డెయిరీ డెవలప్ మెంట్ బోర్డ్ (NDDB) మరియు వివిధ నిల్వ సంస్థల ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు.

ఈ కార్యక్రమంలో ప్రసంగిస్తూ, భారత ప్రభుత్వ సహకార మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి డాక్టర్ ఆశిష్ కుమార్ భూతాని, సహకార రంగాన్ని గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థకు వెన్నెముకగా అభివృద్ధిచారు. మహిళా సాధికారత, పోషకాహార భద్రత మరియు గ్రామీణ శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడంలో పాడి సహకార సంఘాలు పోషిస్తున్న పరివర్తనాత్మక పాత్రను ఆయన ప్రముఖంగా ప్రస్తావించారు. రాధా యతి విప్లవం 2.0 కింద తూర్పు మరియు మధ్య భారతదేశంలో పాడి రంగాన్ని విస్తరించడానికి ఉన్న అపారమైన సామర్థ్యాన్ని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

పాడి సహకార సంఘాలు మహిళలకు వ్యవస్థీకృత మార్కెట్లు, ఆర్థిక సేవలు, జీవనోపాధి అవకాశాలు మరియు నాయకత్వ పాత్రలకు ప్రాప్యతను కల్పించడం ద్వారా వారిని పారిశ్రామికవేత్తలుగా తీర్చిదిద్దుతున్నాయని ఈ వర్క్ షాప్ నొక్కి చెప్పింది. ఆర్థిక సాంకేతికత, నిల్వ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు మార్కెట్ అనుసంధానాలను విస్తరించడానికి "సహకార సంఘాల మధ్య సహకారం" అవసరాన్ని కూడా ఈ వర్క్ షాప్ నొక్కి చెప్పింది.

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ, వనరుల విప్లవం 2.0 పురోగతిని సమీక్షించి, రాబోయే ఐదేళ్లలో 75,000 కొత్త పాడి సహకార సంఘాలను ఏర్పాటు చేయడం మరియు ఇప్పటికే ఉన్న 46,000 సంఘాలను బలోపేతం చేయడం అనే లక్ష్యంపై చర్చించింది. పాడి విలువ జోడింపు, బయోగ్యాస్, సేంద్రీయ ఎరువుల నుండి ప్రోటీన్ మరియు కార్బన్ క్రెడిట్ ల వంటి కార్యక్రమాల ద్వారా మీ అవకాశాలను విస్తరించడంపై ఈ చర్చలు దృష్టి సారించాయి.

ఈ వర్క్ షాప్ సహకార రంగంలో సుస్థిరత మరియు వలయాకార ఆర్థిక వ్యవస్థ యొక్క ప్రాముఖ్యతను కూడా నొక్కి చెప్పింది. గ్రామీణ జీవ-సుస్థిరత, ఇంధన భద్రత మరియు పర్యావరణ సుస్థిరత కోసం సంపీడన బయోగ్యాస్ (CBG), గోబర్డ్స్, జీవశక్తి ఉత్పత్తి మరియు సేంద్రీయ ఎరువుల తయారీ వంటి కార్యక్రమాలను కీలక సాధనాలుగా ప్రదర్శించారు.

ఛత్తీస్ గఢ్ ప్రభుత్వ సహకార శాఖ కార్యదర్శి డాక్టర్ సి.ఆర్. ప్రసన్నత, పాడి అభివృద్ధి, బయోగ్యాస్ ప్రాజెక్టులు మరియు ధాన్యం నిల్వ మౌలిక సదుపాయాలలో రాష్ట్రం చేస్తున్న ప్రయత్నాలపై వివరించారు. పాల్గొన్నవారు ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద ధాన్యం నిల్వ పథకం పురోగతిని, భారతీయ సీడ్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్

(BBSSL), నేషనల్ కోఆపరేటివ్ ఎక్స్ పోర్ట్స్ లిమిటెడ్ (NCEL), నేషనల్ కోఆపరేటివ్ లభ్ నయా డెయిరీ మరియు ఎం-ప్యాక్స్ ఆర్గానిక్స్ లిమిటెడ్ (NCOL) వంటి ఇతర కీలక సహకార కార్యక్రమాలతో సహా సహకార వైవిధ్యకరణ కార్యక్రమాలను కూడా సమీక్షించారు.

సహకార ఆధారిత నీటి అభివృద్ధిని వేగవంతం చేయడానికి, రైతుల జీవనోపాధిని బలోపేతం చేయడానికి మరియు స్వయం సమృద్ధి, బలమైన గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థ అనే లక్ష్యాన్ని సాకారం చేయడానికి మెరుగైన సమన్వయం, క్రమబద్ధమైన సమీక్ష మరియు మిషన్ మోడ్ లో అమలు చేయాలనే పిలుపుతో ఈ కార్యశాల ముగిసింది.

చక్కెర రంగంలో సహకార వృద్ధి మరియు గ్రామీణ పారిశ్రామిక అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి వలయాకార ఆర్థిక నమూనా

‘సహకార సే సమృద్ధి’ని సాధించాలన్న గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ దార్శనికతకు అనుగుణంగా మరియు గౌరవనీయ కేంద్ర హోం, సహకార శాఖ మంత్రి శ్రీ అమిత్ షా నాయకత్వంలో, దేశవ్యాప్తంగా సహకార పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి సహకార మంత్రిత్వ శాఖ వినూత్న మరియు సుస్థిర నమూనాలను ప్రోత్సహిస్తోంది.

ఈ ప్రయత్నాలలో భాగంగా, “బహుళ-రాష్ట్ర సహకార సంఘం ఏర్పాటు ద్వారా చక్కెర రంగంలో వలయాకార ఆర్థిక వ్యవస్థను ప్రోత్సహించడం” అనే అంశంపై ఒక కార్యక్రమాన్ని జాతీయ సహకార అభివృద్ధి సంస్థ (NCDC) పూణే ప్రాంతీయ కార్యాలయం ఆధ్వర్యంలో పూణేలోని వైకుంఠ మెహతా జాతీయ సహకార నిర్వహణ సంస్థ (VAMNICOM)లో నిర్వహించారు. ఈ కార్యక్రమానికి గౌరవనీయ సహకార మరియు పౌర విమానయాన శాఖ సహాయ మంత్రి శ్రీ మురళీధర్ మోహోల్ అధ్యక్షత వహించారు.

ఈ కార్యక్రమానికి భారత ప్రభుత్వ సహకార మంత్రిత్వ శాఖ సంయుక్త కార్యదర్శి శ్రీ రమణ్ కుమార్, ఇండియన్ పోటాష్ లిమిటెడ్ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ శ్రీ సంజీవ్ వేద్రప్రకాష్ వర్మ, మహారాష్ట్ర మరియు కర్ణాటకలకు చెందిన సుమారు 31 సహకార చక్కెర మిల్లల సీనియర్ ప్రతినిధులు హాజరయ్యారు.

సభను ఉద్దేశించి ప్రసంగిస్తూ, ప్రతిపాదిత బహుళ-రాష్ట్ర సహకార సంఘాల చట్రం ద్వారా సహకార చక్కెర రంగంలో వలయాకార ఆర్థిక నమూనాను ప్రోత్సహించాల్సిన ప్రాముఖ్యతను శ్రీ మురళీధర్ మోహోల్ నొక్కి చెప్పారు. ఈ చొరవ చక్కెర ఉప-ఉత్పత్తులను అధిక-విలువ గల ఉత్పత్తులుగా మార్చడానికి కొత్త అవకాశాలను సృష్టిస్తుందని, హరిత ఇంధనం మరియు జీవ-ఆధారిత రసాయనాల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహిస్తుందని, మరియు సమీకృత గ్రామీణ పారిశ్రామిక పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేస్తుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

ఈ కార్యక్రమంలో, ఇండియన్ పోటాష్ లిమిటెడ్ ప్రతిపాదిత ఫ్రేమ్వర్క్ను సమర్పించి, చక్కెర రంగ ఉప-ఉత్పత్తుల మెరుగైన వినియోగం ద్వారా ఏర్పడగల అవకాశాలను ప్రముఖంగా ప్రస్తావించింది. సహకార చక్కెర మిల్లలకు సుస్థిరమైన మరియు విలువ జోడించిన వ్యాపార అవకాశాలను సృష్టిస్తూనే, ఈ రంగంలోని ప్రస్తుత సవాళ్లను పరిష్కరించడంపై చర్చలు కేంద్రీకరించబడ్డాయి.

ఈ సందర్భంగా శ్రీ రమణ కుమార్ మాట్లాడుతూ, బలమైన సహకార సంప్రదాయం కలిగిన మహారాష్ట్ర, వలయాకార ఆర్థిక వ్యవస్థ నమూనాను అవలంబించడంలో కీలక పాత్ర పోషించడానికి సుసజ్జితంగా ఉందని పేర్కొన్నారు. సహకార అభివృద్ధి కోసం వినూత్న విధానాలను ముందుకు తీసుకురావడంలో జాతీయ సహకార అభివృద్ధి సంస్థ (NCDC) మరియు ఇందులో పాలుపంచుకుంటున్న భాగస్వాముల కృషిని ఆయన అభినందించారు.

ఒక ఇంటరాక్టివ్ చర్చ కూడా జరిగింది, ఈ సందర్భంగా సహకార చక్కెర మిల్లల ప్రతినిధులు తమ అభిప్రాయాలను పంచుకున్నారు మరియు ప్రతిపాదిత కార్యక్రమానికి సంబంధించిన వివిధ అంశాలపై వివరాలు కోరారు.

ఈ కార్యక్రమం సహకార రంగంలో వలయాకార ఆర్థిక సూత్రాల పెరుగుతున్న ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పింది మరియు సుస్థిరత, వనరుల సామర్థ్యం, గ్రామీణ పారిశ్రామికీకరణ మరియు రైతులు, సహకార సంస్థల దీర్ఘకాలిక శ్రేయస్సును ప్రోత్సహించడంలో సహకార నేతృత్వంలోని ఆవిష్కరణల సామర్థ్యాన్ని ప్రముఖంగా ప్రస్తావించింది.

జాతీయ సహకార విధానం-2025 కింద సహకార రంగంలో సంస్కరణలకు కొత్త ఊపు లభించింది

సహకార మంత్రిత్వ శాఖ కార్యదర్శి డాక్టర్ ఆశిష్ కుమార్ భూతాని అధ్యక్షతన, జాతీయ సహకార విధానం-2025 కింద జాతీయ స్థాయి విధాన అమలు మరియు పర్యవేక్షణ కమిటీ మొదటి సమావేశం న్యూఢిల్లీలో జరిగింది.

ఈ సమావేశంలో జాతీయ సహకార విధానం 2025ను సమర్థవంతంగా అమలు చేయడానికి ఒక వివరణాత్మక కార్యాచరణ ప్రణాళికపై చర్చించారు. సంస్థాగత బలోపేతం, డిజిటల్ పరివర్తన, సామర్థ్య నిర్మాణం, సభ్యత్వ విస్తరణ, మరియు సహకార నేతృత్వంలోని ఆర్థిక అభివృద్ధిపై ఇది దృష్టి సారించింది. ఈ సమావేశంలో కేంద్ర మంత్రిత్వ శాఖలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, సహకార సంస్థలు, మరియు జాతీయ సహకార సమాఖ్యల ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు.

ఈ కార్యక్రమంలో ప్రసంగిస్తూ, డాక్టర్ ఆశిష్ కుమార్ భూతాని మాట్లాడుతూ, పటిష్టమైన, పారదర్శకమైన, సాంకేతికతతో కూడిన మరియు వృత్తిపరంగా నడిచే సహకార సంస్థలు గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడంలో మరియు 'అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశం 2047' లక్ష్యాన్ని సాధించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయని అన్నారు.

సహకార సంఘాల పునాదిని బలోపేతం చేయడం, వాటి పోటీతత్వాన్ని పెంచడం, సమ్మిళితత్వాన్ని విస్తరించడం, అభివృద్ధి చెందుతున్న రంగాలలో సహకార సంఘాలను ప్రోత్సహించడం మరియు యువత భాగస్వామ్యాన్ని పెంచడం వంటి విధానంలోని ఆరు వ్యూహాత్మక మూలస్తంభాలను కమిటీ సమీక్షించింది.

ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘాలను (పిఎసిఎస్) బహుళ ప్రయోజన సేవా కేంద్రాలుగా అభివృద్ధి చేయడం, పాడి మరియు మత్స్య సహకార సంఘాల విస్తరణ, ఆదర్శ సహకార గ్రామాల అభివృద్ధి, అన్ని పంచాయతీలకు సహకార సేవలు అందేలా చూడటం, డిజిటల్ మరియు డేటా ఆధారిత నిర్వహణ వ్యవస్థలను అవలంబించడం వంటి కీలక కార్యక్రమాలపై ఈ సమావేశంలో చర్చించారు.

ఈ సమావేశంలో జాతీయ సహకార డేటాబేస్ పురోగతి, పీఎస్ఎస్ కంప్యూటరీకరణ, త్రిభువన్ సహకార విశ్వవిద్యాలయం మరియు నేషనల్ కోఆపరేటివ్ ఎక్స్‌పోర్ట్స్ లిమిటెడ్ (ఎన్‌సీఈఎల్), నేషనల్ కోఆపరేటివ్ ఆర్గానిక్స్ లిమిటెడ్ (ఎన్‌సీఓఎల్) మరియు ఇండియన్ సీడ్ కోఆపరేటివ్ సొసైటీ లిమిటెడ్ (బీబీఎస్ఎస్ఎల్) వంటి జాతీయ సహకార సంస్థల పురోగతిని కూడా సమీక్షించారు.

కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు మరియు సహకార సంస్థల సమన్వయ ప్రయత్నాల ద్వారా మాత్రమే జాతీయ సహకార విధానం, 2025ను విజయవంతంగా అమలు చేయడం సాధ్యమవుతుందని కమిటీ పునరుద్ఘాటించింది. ఇది 'సహకార సే సమృద్ధి' దార్శనికతకు అనుగుణంగా, మరింత బలమైన, సమ్మిళితమైన మరియు భవిష్యత్తుకు సిద్ధంగా ఉన్న సహకార రంగాన్ని సృష్టించడానికి దారితీస్తుంది.

రసాయన మరియు ఎరువుల మంత్రిత్వ శాఖ వార్తలు

బయోపిఎస్ఎఫ్ 2026 సుస్థిర వ్యవసాయం మరియు భారతదేశపు అభివృద్ధి చెందుతున్న బయోఎకానమీపై చర్చను పునరుజ్జీవింపజేస్తుంది

రసాయనాలు మరియు ఎరువుల మంత్రిత్వ శాఖ, రసాయనాలు మరియు పెట్రోకెమికల్స్ విభాగం అధ్వర్యంలోని ఒక స్వయంప్రతిపత్తి గల సంస్థ అయిన ఇన్స్టిట్యూట్ ఆఫ్ పెస్టిసైడ్ ఫార్ములేషన్ టెక్నాలజీ (IPFT), గురుగ్రామ్, తన 36వ వ్యవస్థాపక దినోత్సవ వేడుకలను పురస్కరించుకుని న్యూఢిల్లీలోని నేషనల్ అగ్రికల్చరల్ సైన్స్ కాంఫ్లెక్స్ (NASC)లో “BIOPSF 2026: నెక్స్ట్ జెన్ బయో మరియు ఇన్ ఫుట్స్ బయో మరియు ఆధారిత పురుగుమందులు, ఉత్పాదకాలు మరియు ఎరువులు” అనే రెండు రోజుల సెమినార్-కమ్-వర్క్ షాప్ ను నిర్వహించింది.

ఈ ముఖ్యమైన కార్యక్రమానికి విధాన రూపకర్తలు, శాస్త్రవేత్తలు, పరిశ్రమ ప్రతినిధులు, నియంత్రణ అధికారులు, విద్యార్థులు, పారిశ్రామికవేత్తలు, స్టార్టప్లు, పరిశోధకులు మరియు విద్యార్థులు ఉత్సాహంగా హాజరయ్యారు. జీవ ఉత్పాదకాల రంగంలో తాజా పురోగతులు, సవాళ్లు మరియు అవకాశాలపై చర్చించడం, అలాగే సుస్థిర వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించడానికి సహకార ప్రయత్నాలను బలోపేతం చేయడం ఈ కార్యక్రమం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశ్యం.

ఈ కార్యక్రమాన్ని భారత ప్రభుత్వ రసాయనాలు మరియు పెట్రోకెమికల్స్ శాఖ, సంయుక్త కార్యదర్శి (పెట్రోకెమికల్స్) డాక్టర్ జి. వెంకటేశ్ ముఖ్య అతిథిగా ప్రారంభించి, ప్రారంభించారు. తన ప్రారంభోపన్యాసంలో ఆయన, వ్యవసాయ రంగంలో తదుపరి తరం జీవ ఆధారిత ఉత్పాదకాల అవశ్యకతను నొక్కిచెప్పారు. ఈ సాంకేతికతలు నేల ఆరోగ్యాన్ని మెరుగుపరచడంలో, పర్యావరణ ప్రభావాలను తగ్గించడంలో మరియు వ్యవసాయ ఉత్పత్తి యొక్క సుస్థిరతను నిర్ధారించడంలో కీలక పాత్ర పోషిస్తాయని ఆయన అన్నారు. జీవ ఆధారిత ఆవిష్కరణలు ‘ఆత్మనిర్భర భారత్’కు మరియు భారతదేశం యొక్క అభివృద్ధి చెందుతున్న జీవ-ఆర్థిక వ్యవస్థకు కొత్త ఊపునిస్తాయని కూడా ఆయన అన్నారు.

తన స్వాగతోపన్యాసంలో, ఐపీఎఫ్ టీ డైరెక్టర్ డాక్టర్ ఎం.కె.ఆర్. ముడియం, జీవ ఆధారిత పురుగుమందులు, బయోస్టిమ్ములెంట్లు మరియు బయోఎరువుల ప్రాముఖ్యతను నొక్కిచెప్పారు. పురుగుమందుల నిరోధకత, వాతావరణ మార్పు మరియు నేల కోత వంటి సవాళ్లను పరిష్కరించడంలో ఈ సాంకేతికతలు సమర్థవంతంగా పనిచేయగలవని ఆయన పేర్కొన్నారు. పరిశోధన, ఆవిష్కరణ మరియు వాణిజ్యీకరణను వేగవంతం చేయడానికి విద్యాసంస్థలు, పరిశ్రమలు మరియు నియంత్రణ సంస్థల మధ్య బలమైన సహకారం అవసరమని కూడా ఆయన నొక్కిచెప్పారు.

ప్రారంభోత్సవ కార్యక్రమంలో, విశిష్ట అతిథులు బయోపిఎస్ఎఫ్ 2026 అబ్రాక్ట్ బుక్ ను విడుదల చేసి, “అగ్రికల్చరల్ కెమికల్స్ డైరెక్టరీ” అనే హిందీ ప్రచురణను ఆవిష్కరించారు. అదే సందర్భంగా ఆస్ట్రే థిల్లీ-ఎన్ సిఆర్ చాప్టర్ ను కూడా లాంఛనంగా ప్రారంభించారు.

పరిశోధన, ఆవిష్కరణ, సాంకేతిక అభివృద్ధి మరియు సామర్థ్య నిర్మాణం వంటి రంగాలలో సహకారాన్ని బలోపేతం చేసే లక్ష్యంతో ఈ కార్యక్రమంలో IPFT మరియు వివిధ ప్రముఖ సంస్థల మధ్య అనేక అవగాహన ఒప్పందాలు (MoU) కూడా మార్పిడి చేయబడ్డాయి.

ఈ సంవత్సరం బయోపిఎస్ఎఫ్ 2026 యొక్క ఇతివృత్తం “పంట రక్షణ, పోషణ మరియు నేల ఆరోగ్యం కోసం స్ట్రాట్ మరియు సుస్థిర వ్యూహాలు”గా ఉంది. ఈ సదస్సు జీవ ఆధారిత వ్యవసాయ ఉత్పాదకాల అభివృద్ధి, నియంత్రణ, వాణిజ్యీకరణ మరియు విస్తృత వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించడంపై దృష్టి సారించింది.

శాస్త్రీయ కార్యక్రమంలో ప్లీనరీ ఉపన్యాసాలు, సాంకేతిక సమావేశాలు, పరిశ్రమ-విద్యాసంస్థల సంభాషణలు, మౌఖిక ప్రదర్శనలు మరియు పోస్టర్ ప్రదర్శనలు ఉన్నాయి. ఈ కార్యక్రమంలో 23 అహ్వానిత ఉపన్యాసాలు మరియు 80 మౌఖిక, పోస్టర్ ప్రదర్శనలు ఉన్నాయి. ఇవి సూక్ష్మజీవుల ఆధారిత బయోఇన్ ఫుట్స్, నానో-బయో పెస్టిసైడ్లు, RNA-ఆధారిత సాంకేతికతలు, ఫార్ములేషన్ ఇంజనీరింగ్, బయోస్టిమ్ములెంట్లు, భద్రతా అంచనా మరియు నియంత్రణ చట్టాలు వంటి కీలక అంశాలను కవర్ చేశాయి.

జూన్ 2, 2026న జరిగిన ముగింపు సమావేశంతో ఈ సదస్సు ముగిసింది. ఈ సమావేశంలో, భారతదేశపు బయో-ఇన్ ఫుట్ పర్యావరణ వ్యవస్థను బలోపేతం చేయడానికి మరియు సుస్థిర వ్యవసాయ సాంకేతికతలను ప్రోత్సహించడానికి పరిశ్రమతో సంభాషణలు, చర్చలు మరియు కీలక సిఫార్సులతో పాటు, అత్యుత్తమ మౌఖిక మరియు పోస్టర్ ప్రదర్శనలకు అవార్డులు ప్రధానం చేయబడ్డాయి.

వ్యవసాయ రంగంలో ఆవిష్కరణలు, శాస్త్రీయ సహకారం మరియు పర్యావరణ అనుకూల సాంకేతికతలను ప్రోత్సహించే దిశగా ఈ కార్యక్రమాన్ని ఒక ముఖ్యమైన చొరవగా పరిగణిస్తున్నారు. ఇది భారతదేశంలో సుస్థిరమైన, స్వయం సమృద్ధిగల వ్యవసాయ వ్యవస్థను నిర్మించడంలో అర్థవంతంగా దోహదపడుతుంది.

వ్యవసాయ మరియు రైతు సంక్షేమ మంత్రిత్వ శాఖ వార్తలు

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ తూర్పు భారతదేశ వ్యవసాయ వృద్ధికి మార్గసూచిని ఆవిష్కరించారు

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, ఒడిశాలోని భువనేశ్వర్‌లో జరిగిన తూర్పు ప్రాంతీయ ఖరీఫ్ వ్యవసాయ జోనల్ సదస్సు సందర్భంగా మీడియాను ఉద్దేశించి ప్రసంగించారు. తూర్పు భారతదేశంలో వ్యవసాయాన్ని బలోపేతం చేయడానికి మరియు రైతుల జీవనోపాధిని మెరుగుపరచడానికి వ్యూహాలను చర్చించడానికి ఈ సదస్సు ఒడిశా, బీహార్, జార్ఖండ్, ఛత్తీస్‌గఢ్ మరియు పశ్చిమ బెంగాల్ నుండి ప్రతినిధులను ఒకచోట చేర్చింది.

ఈ సందర్భంగా గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ మాట్లాడుతూ, తూర్పు భారతదేశంలో వ్యవసాయ వృద్ధిని వేగవంతం చేసేందుకు, ఇందులో పాల్గొంటున్న రాష్ట్రాలతో సంప్రదించి ప్రాంతాల వారీగా ఒక వ్యవసాయ రోడ్ మ్యాప్ ను సిద్ధం చేశామని తెలిపారు. దేశ ఆహార భద్రత, పోషకాహార భద్రత మరియు రైతుల శ్రేయస్సుకు ఈ ప్రాంతం గణనీయంగా దోహదపడే అపారమైన సామర్థ్యాన్ని కలిగి ఉందని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడం, సాగు ఖర్చులను తగ్గించడం, లాభదాయకమైన ధరలను నిర్ధారించడం మరియు పంటల వైవిధ్యీకరణను ప్రోత్సహించడంపై ప్రభుత్వం దృష్టి సారించిందని గౌరవనీయ మంత్రి గారు నొక్కి చెప్పారు. ఈ రంగాలలో స్వయం సమృద్ధి సాధించేందుకు పప్పుధాన్యాలు, నూనెగింజల ఉత్పత్తిని పెంచడంపై ప్రత్యేకంగా ఉద్ఘాటించారు.

చిన్న, సన్నకారు రైతులకు సమీకృత వ్యవసాయం యొక్క ప్రాముఖ్యతను శ్రీ చౌహాన్ నొక్కిచెప్పారు. పంటల సాగును ఉద్యానవనం, పశుపోషణ, మత్స్య పరిశ్రమ, తేనెటీగల పెంపకం మరియు వ్యవసాయ-అటవీ పెంపకంతో కలపడం వల్ల బహుళ ఆదాయ అవకాశాలు ఏర్పడి, వ్యవసాయ ఆదాయాలు మెరుగుపడతాయని ఆయన పేర్కొన్నారు.

సమతుల్య ఎరువుల వాడకం, నేల ఆరోగ్యంపై అవగాహన మరియు శాస్త్రీయ పోషక నిర్వహణను ప్రోత్సహించడానికి దేశవ్యాప్తంగా 'ఫేట్ బచావ్ అభియాన్'ను 2026 జూన్ 1 నుండి 15 వరకు నిర్వహించినట్లు గౌరవనీయ కేంద్ర మంత్రి ప్రకటించారు. ఏకీకృత డిజిటల్ వేదిక ద్వారా వ్యవసాయ రుణాలు, ప్రత్యక్ష ప్రయోజన పథకాల (DBT) ప్రయోజనాలు, ప్రభుత్వ పథకాలు మరియు ఎరువుల పంపిణీకి ప్రాప్యతను సులభతరం చేయడానికి ప్రవేశపెట్టిన రైతు గుర్తింపు (ఫార్మర్ ఐడి) కార్యక్రమం యొక్క ప్రాముఖ్యతను కూడా ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

పప్పుధాన్యాలు, నూనెగింజల సాగుకు పరి మాగాణి భూములలో ఉన్న సామర్థ్యాన్ని శ్రీ చౌహాన్ మరింతగా నొక్కిచెప్పారు. పీఎం-ఆశా పథకం కింద నాణ్యమైన విత్తనాలు, ప్రదర్శనలు, ప్రోత్సాహకాలు, సేకరణ సహాయం ద్వారా రైతులకు మద్దతు లభించిందని ఆయన తెలియజేశారు. విలువ జోడింపును, గ్రామీణ వ్యవస్థాపకతను బలోపేతం చేయడానికి పప్పు మిల్లులు, నూనె మిల్లుల స్థాపనకు కూడా ఆయన మద్దతు ప్రకటించారు.

ప్రతిపాదిత కొత్త పురుగుమందులు మరియు విత్తన చట్టాల ద్వారా నకిలీ పురుగుమందులు, నాసిరకం విత్తనాలు మరియు నాణ్యత లేని వ్యవసాయ ఉత్పాదకాలపై కఠిన చర్యలు తీసుకోవలసిన అవసరాన్ని గౌరవనీయ మంత్రి గారు నొక్కి చెప్పారు. పంట కోత అనంతర సమయాలను తగ్గించి, రైతుల ఆదాయాలను పెంచడానికి ఉద్యానవన రంగంలోని అవకాశాలను, అలాగే కోల్డ్ స్టోరేజ్ మరియు కోల్డ్-చైన్ మౌలిక సదుపాయాలను విస్తరించాల్సిన ప్రాముఖ్యతను కూడా ఆయన ప్రముఖంగా ప్రస్తావించారు.

రైతు సంక్షేమానికి ప్రభుత్వం కట్టుబడి ఉందని పునరుద్ఘాటిస్తూ, ఉత్పాదకతను మెరుగుపరచడం, నేల ఆరోగ్యాన్ని పరిరక్షించడం, వైవిధ్యీకరణను ప్రోత్సహించడం, ఆధునిక వ్యవసాయ సాంకేతిక పరిజ్ఞానాన్ని రైతులకు సమర్థవంతంగా బదిలీ చేయడం వంటివి కీలక ప్రాధాన్యతలుగా ఉన్నాయని శ్రీ చౌహాన్ పేర్కొన్నారు. తూర్పు భారతదేశానికి సుసంపన్నమైన, పటిష్టమైన వ్యవసాయ భవిష్యత్తు కోసం కలిసి పనిచేయడానికి కేంద్రం, రాష్ట్రాల రాష్ట్రాలు ఉమ్మడి నిబద్ధతతో ఈ సమావేశం ముగిసింది.

**‘సంస్కరించండి, నిర్వహించండి, రూపాంతరం చెందించండి మరియు తెలియజేయండి’
వ్యవసాయ పరిపాలనను మరింత సమర్థవంతంగా మరియు ఫలితాధారితంగా మార్చే ఒక కొత్త చొరవ**

గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారు కేంద్ర మంత్రివర్గ సమావేశంలో సుపరిపాలనకు సంబంధించిన కీలక అంశాలపై మార్గదర్శనం చేసిన మరుసటి రోజు, కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖల మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ గారు ఉభయ మంత్రిత్వ శాఖల సీనియర్ అధికారులతో ఉన్నత స్థాయి సమీక్షా సమావేశం నిర్వహించారు. రైతులు, గ్రామీణ వర్గాలు, పేదలకు ప్రభుత్వ సేవలు సమర్థవంతంగా అందేలా చూడటం, పరిపాలనా సంస్కరణలను వేగవంతం చేయడం ఈ సమావేశం యొక్క ముఖ్య ఉద్దేశం.

సమావేశంలో శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ మాట్లాడుతూ, సుపరిపాలన కేవలం ప్రభుత్వ పైకక్షికే పరిమితం కాకూడదని, దాని ప్రభావం సామాన్య పౌరుల జీవితాల్లో స్పష్టంగా కనిపించాలని పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వ పథకాల ప్రయోజనాలు, ఫిర్యాదుల పరిష్కార సేవలు లబ్ధిదారులకు అనవసరమైన జాప్యం, విధానపరమైన ఇబ్బందులు లేకుండా అందేలా చూడటానికి, సకాలంలో మరియు ఫలితాలనిచ్చే వ్యవస్థను రూపొందించాలని ఆయన అధికారులను ఆదేశించారు.

సమన్వయ పరిష్కారానికి అత్యంత ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలని పేర్కొంటూ, జవాబుదారితనం, సున్నితత్వాన్ని పెంపొందించాలని వ్యవసాయ, గ్రామీణాభివృద్ధి, భూ వనరుల శాఖలకు, మరియు ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్ (ICAR)కు మంత్రి ఆదేశించారు. ప్రజల ఫిర్యాదులు, పౌర విజ్ఞప్తులు, ఇతర సమన్వయ ప్రతిరోజూ సమీక్షించడానికి ప్రత్యేక బృందాలను ఏర్పాటు చేస్తారు. అలాగే, లబ్ధిదారులు పథకాల ద్వారా సహాయాన్ని, ప్రయోజనాలను వాస్తవంగా అందుకున్నారో లేదో నిర్ధారించుకోవడానికి నెలవారీ సమీక్షలు నిర్వహిస్తారు.

రైతులకు, పౌరులకు ఇబ్బందులు కలిగించే నియమ నిబంధనలను సరళీకరించాల్సిన అవసరాన్ని కేంద్ర మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ నొక్కి చెప్పారు. కాలం చెల్లిన నియమాలను, విధానపరమైన అడ్డంకులను, సంక్లిష్టమైన పరిపాలనా ప్రక్రియలను గుర్తించి, వారం రోజుల్లోగా సంస్కరణల సూచనలను సమర్పించాలని ఆయన అధికారులను ఆదేశించారు. ప్రభుత్వ పథకాలు సరళంగా, పారదర్శకంగా, రైతుకు అనుకూలంగా ఉండాలని ఆయన పునరుద్ఘాటించారు.

సుపరిపాలనలో సాంకేతికత పాత్రను ప్రముఖంగా ప్రస్తావిస్తూ, ఆర్టిఫిషియల్ ఇంటెలిజెన్స్ (AI), డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫారమ్‌లు, డేటా ఇంటిగ్రేషన్ మరియు సాంకేతికత ఆధారిత పర్యవేక్షణ వ్యవస్థల వినియోగాన్ని మరింత బలోపేతం చేయాల్సిన అవసరాన్ని మంత్రి నొక్కి చెప్పారు. డిజిటల్ పాలన పారదర్శకత, సామర్థ్యం మరియు సేవల పంపిణీని గణనీయంగా మెరుగుపరుస్తుందని, అలాగే వివిధ సంస్థల మధ్య మెరుగైన సమన్వయాన్ని నిర్ధారిస్తుందని ఆయన అన్నారు.

పరిపాలనా పని సంస్కృతిని మెరుగుపరచడం, కోర్టులలో పెండింగ్‌లో ఉన్న కేసుల కోసం మెరుగైన న్యాయపరమైన సన్నద్ధత, మరియు ప్రభుత్వ ముసాయిదా మరియు నిర్ణయాల నాణ్యతను పెంచడం వంటి అంశాలపై కూడా ఈ సమావేశంలో చర్చించారు. సంస్కరణలు కేవలం ఉన్నత స్థాయికే పరిమితం కాకూడదని, వేగవంతమైన మరియు మరింత సమర్థవంతమైన పాలన ఫలితాలను నిర్ధారించడానికి వాటిని క్షేత్రస్థాయిలో సమర్థవంతంగా అమలు చేయాలని శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ అన్నారు.

రాష్ట్రాలతో మెరుగైన సమన్వయం, వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాల సమగ్ర అభివృద్ధి, అభివృద్ధి చెందిన భారతదేశమనే లక్ష్యానికి అనుగుణంగా విజన్ 2047 కోసం కార్యాచరణ ప్రణాళికలను రూపొందించాల్సిన అవసరాన్ని కూడా మంత్రి నొక్కి చెప్పారు. రైతు బలగాల కార్యక్రమాలు, సోఫల్ మీడియా, డిజిటల్ కంటెంట్, లబ్ధిదారుల విజయగాథల ద్వారా ప్రభుత్వ పథకాలకు విస్తృత ప్రచారం కల్పించాలని ఆయన పిలుపునిచ్చారు.

సమావేశాన్ని ముగిస్తూ, కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, ‘సంస్కరించు, పని చేయి, రూపాంతరం చెందించు, తెలియజేయు’ అనే ప్రధానమంత్రి దార్శనికతకు మంత్రిత్వ శాఖ కట్టుబడి ఉందని పునరుద్ఘాటించారు. పరిపాలన ప్రయోజనాలు సమాజంలోని చివరి వ్యక్తికి, ముఖ్యంగా రైతులకు, గ్రామీణ పౌరులకు సమర్థవంతంగా చేరాలంటే, ప్రతి శాఖ జవాబుదారితనం, పారదర్శకత, ఫలితాల ఆధారిత పని సంస్కృతిని అలవర్చుకోవాలని ఆయన అన్నారు.

జాతీయ ఖరీఫ్ సదస్సు 2026 భారత వ్యవసాయానికి కొత్త దిశానిర్దేశం చేస్తుంది

భారత వ్యవసాయ చరిత్రలో తొలిసారిగా, న్యూఢిల్లీలోని ప్రతిష్టాత్మక పూసా క్యాంపస్ లో రెండు రోజుల పాటు జరిగిన జాతీయ ఖరీఫ్ సదస్సు 2026లో 22 రాష్ట్రాల వ్యవసాయ మంత్రులు ఒకే వేదికపైకి వచ్చారు. కేవలం ఒక సాధారణ సమీక్షా సమావేశానికి మించి, ఈ సదస్సు భారత వ్యవసాయాన్ని బలోపేతం చేయడం, దేశవ్యాప్తంగా రైతుల జీవితాలను మెరుగుపరచడం లక్ష్యంగా సహకారం మరియు కార్యాచరణ కోసం ఒక జాతీయ వేదికగా ఆవిర్భవించింది.

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ అధ్యక్షతన జరిగిన ఈ సదస్సులో, ఖరీఫ్ సన్నద్ధత, పప్పుధాన్యాలు మరియు నూనెగింజల పంటలలో స్వావలంబన, సమతుల్య ఎరువుల వాడకం, వాతావరణ మార్పులను తట్టుకునే వ్యవసాయం, డిజిటల్ వ్యవసాయం మరియు సహజ వ్యవసాయాన్ని ప్రోత్సహించడం వంటి అంశాలపై చర్చించడానికి వ్యవసాయ మంత్రులు, ఉన్నతాధికారులు, శాస్త్రవేత్తలు, విధాన రూపకర్తలు మరియు కీలక వ్యవసాయ సంస్థల ప్రతినిధులు పాల్గొన్నారు.

ఈ సదస్సు యొక్క అత్యంత ముఖ్యమైన ఫలితాలలో ఒకటి, రాష్ట్ర వ్యవసాయ మంత్రులు తమ సొంత పొలాల్లో వ్యక్తిగతంగా సహజ వ్యవసాయ పద్ధతులను అవలంబించడానికి నిబద్ధత చూపడం: గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ గారి విజ్ఞప్తికి స్పందిస్తూ, మంత్రులు తామే ఆదర్శంగా నిలిచి, సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులను అవలంబించేలా రైతులను ప్రోత్సహించడానికి అంగీకరించారు.

నేల ఆరోగ్యం, పర్యావరణ సుస్థిరత, పోషకాహార భద్రత మరియు రైతు శ్రేయస్సుతో ముడిపడి ఉన్న వ్యవసాయాన్ని ఒక జాతీయ బాధ్యతగా పరిగణించాలన్న భారత ప్రభుత్వ దృక్పథాన్ని ఈ సదస్సు పునరుద్ఘాటించింది. విత్తనాల లభ్యత, ఎరువుల నిర్వహణ, పంట ప్రణాళిక, నీటి సంరక్షణ, మరియు సహజ వనరులను పరిరక్షిస్తూ ఉత్పాదకతను పెంచే ప్యూహాల్ పై పాల్గొన్నవారు విస్తృతంగా చర్చలు జరిపారు.

సమతుల్య ఎరువుల వాడకాన్ని ప్రోత్సహించడానికి మరియు నేల ఆరోగ్యాన్ని పరిరక్షించడానికి దేశవ్యాప్త ఉద్యమంగా భావించబడుతున్న ప్రతిపాదిత 'ఖేత్ బచావో అభియాన్' ఈ సదస్సు యొక్క ప్రధానాంశం. రసాయన ఎరువులను పూర్తిగా తొలగించడం లక్ష్యం కాదని, అవగాహన మరియు సమన్వయ చర్యల ద్వారా వాటి శాస్త్రీయ, సమతుల్య వాడకాన్ని ప్రోత్సహించడమే లక్ష్యమని గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ నొక్కిచెప్పారు.

ఈ సదస్సు భారతదేశం సాధించిన అద్భుతమైన వ్యవసాయ విజయాలను కూడా ప్రముఖంగా ప్రస్తావించింది. 2025-26 సంవత్సరంలో దేశం సుమారు 376 మిలియన్ టన్నులకు పైగా ఆహార ధాన్యాల ఉత్పత్తిని నమోదు చేయగా, చైనాను అధిగమించి భారతదేశం ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద వరి ఉత్పత్తిదారుగా అవతరించింది. గోధుమ, మొక్కజొన్న, నూనెగింజలు, వేరుశనగ, మరియు ఆవాలు-ఆవాల పంటలలో కూడా రికార్డు స్థాయి ఉత్పత్తి సాధించబడింది.

పప్పుధాన్యాలు, నూనెగింజల పంటలలో స్వావలంబన ఒక కీలక ప్రాధాన్యతగా నిలిచింది. విత్తన నాణ్యతను మెరుగుపరచడం, ప్రాసెసింగ్ మౌలిక సదుపాయాలను బలోపేతం చేయడం, ఉత్పాదకతను పెంచడంపై చర్చలు కేంద్రీకరించబడ్డాయి. ఉద్యానవనం, డిజిటల్ వ్యవసాయం, రైతు గుర్తింపు, వ్యవసాయ మౌలిక సదుపాయాలు, రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాలకు (FPOs) సంబంధించిన కార్యక్రమాలను కూడా పాల్గొన్నవారు సమీక్షించారు.

సదస్సు ముగింపులో, గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ క్షేత్రస్థాయిలో చర్చలను ఆచరణలోకి మార్చేందుకు సామూహిక ప్రతిజ్ఞకు నాయకత్వం వహించారు. ఒక మైలురాయి సంఘటనగా విస్తృతంగా పరిగణించబడుతున్న జాతీయ ఖరీఫ్ సదస్సు 2026, అమెరికాకు మరింత సమన్వయంతో కూడిన, సుస్థిరమైన మరియు రైతు-కేంద్రీకృత వ్యవసాయ భవిష్యత్తుకు పునాది వేసింది.

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ 'ఖేత్ బచావో అభియాన్'లో ప్రజల భాగస్వామ్యాన్ని పెంచాలని పిలుపునిచ్చారు.

భారత ప్రభుత్వం 2026 జూన్ 1న దేశవ్యాప్తంగా “వ్యవసాయ భూమిని పరిరక్షించే ప్రచారాన్ని” ప్రారంభించింది. నేల ఆరోగ్యాన్ని పరిరక్షించడం, సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహించడం, భారత వ్యవసాయ రంగం యొక్క దీర్ఘకాలిక శ్రేయస్సును నిర్ధారించడం ఈ ప్రచారం యొక్క లక్ష్యాలు. నేల రోజుల పాటు జరిగే ఈ ప్రచారం మధ్యప్రదేశ్ లోని రైసెన్ జిల్లాలోని రామ్పియా గ్రామంలో ప్రారంభమై, జూన్ 30 వరకు దేశవ్యాప్తంగా కొనసాగుతుంది.

ప్రచార కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించడానికి ముందు, గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ మరియు గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, ఈ ప్రచార కార్యక్రమాన్ని సమర్థవంతంగా అమలు చేయడానికి జరుగుతున్న సన్నాహాలను సమీక్షించేందుకు కృషి విజ్ఞాన్ కేంద్రాలు (KVKIT), ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ అగ్రికల్చరల్ రీసెర్చ్ (ICAR) సంస్థలు, వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాలు, రాష్ట్ర వ్యవసాయ శాఖలు మరియు సీనియర్ అధికారులతో వర్చువల్ మరియు ఉన్నత స్థాయి సమీక్షా సమావేశాలను నిర్వహించారు.

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ ఈ కార్యక్రమాన్ని కేవలం ఒక సాధారణ ప్రభుత్వ కార్యక్రమంగా కాకుండా, ఒక జాతీయ మిషన్ గా అభివర్ణించారు. దేశ వ్యవసాయానికి, ఆహార భద్రతకు, మరియు భవిష్యత్ తరాల భవిష్యత్తుకు వ్యవసాయ భూములను పరిరక్షించడం అత్యవసరం అని ఆయన పేర్కొన్నారు. నేల ఆరోగ్యం క్షీణించడం, రసాయన ఎరువుల మితిమీరిన వాడకం, వాతావరణ మార్పులు, పెరుగుతున్న ఉష్ణోగ్రతలు వంటి సవాళ్లను ఆయన తీవ్రమైనవిగా అభివర్ణించి, తక్షణ ప్రజా చైతన్యం మరియు సామూహిక చర్యల అవశ్యకతను నొక్కి చెప్పారు.

ఈ ప్రచారం సమతుల్య, శాస్త్రీయ ఎరువుల వాడకం, నేల పరీక్షలు, నేల ఆరోగ్య కార్డులు, సహజ వ్యవసాయం, నీటి సంరక్షణ, పచ్చిరొట్ట ఎరువు, పంటల వైవిధ్యీకరణ, వాతావరణ అనుకూల వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహిస్తుంది. ఉత్పాదకతను నిర్ధారించుకోవడానికి, తమ పెట్టుబడులను కాపాడుకోవడానికి నకిలీ ఎరువులు, విత్తనాలు, పురుగుమందులను ఎలా గుర్తించాలో కూడా రైతులకు అవగాహన కల్పిస్తారు.

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ మాట్లాడుతూ, ఈ ప్రచారం కేవలం అవగాహనకే పరిమితం కాకుండా, క్షేత్ర స్థాయిలో రైతులకు ఆచరణాత్మక మార్గదర్శకత్వాన్ని కూడా అందించాలని అన్నారు. స్థానిక వాతావరణం, నేల రకం, నీటి లభ్యత మరియు మార్కెట్ సామర్థ్యం ఆధారంగా రైతులకు ప్రాంతాల వారీగా సలహాలు ఇవ్వబడతాయి. అదనంగా, రైతుల విశ్వాసాన్ని పెంపొందించడానికి మరియు సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులను అవలంబించేలా వారిని ప్రోత్సహించడానికి శాస్త్రీయ ఆధారాలు మరియు క్షేత్రస్థాయి ప్రదర్శనలను ఉపయోగించుకుంటారు.

ఈ ప్రచార కార్యక్రమాన్ని సమగ్రంగా అమలు చేసేందుకు, దేశవ్యాప్తంగా శాస్త్రవేత్తలు, వ్యవసాయ నిపుణులు, కేవీకే సిబ్బంది, ఏవీఈసీఆర్ ప్రతినిధులు, వ్యవసాయ శాఖ అధికారులతో కూడిన 1,600కు పైగా బృందాలను ఏర్పాటు చేశారు. అధిక ఎరువుల వాడకం సమస్య తీవ్రంగా ఉన్న జిల్లాలపై ప్రత్యేక దృష్టి సారించనున్నారు. ఈ ప్రచార కార్యక్రమం జరిగేంత వరకు ఈ బృందాలు గ్రామస్థాయి అవగాహన కార్యక్రమాలు, ప్రదర్శనలు, రైతు సంభాషణలను నిర్వహిస్తాయి.

ఈ ప్రచారం ద్వారా రైతులకు పీఎం-కిసాన్, కిసాన్ క్రెడిట్ కార్డ్, పంటల భీమా పథకం, నేల ఆరోగ్య కార్డు కార్యక్రమం, పప్పుధాన్యాలు మరియు నూనెగింజల మిషన్, వ్యవసాయ యాంత్రీకరణ వంటివి అందించబడతాయి.

పథకాలు మరియు ఇతర రైతు సంక్షేమ కార్యక్రమాల ప్రయోజనాలు కూడా అందుబాటులోకి తీసుకురాబడతాయి. ఈ ప్రచారం యొక్క పరిధిని, ప్రభావాన్ని గరిష్ట స్థాయికి చేర్చడానికి పంచాయతీలు, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, కృషి విజ్ఞాన్ కేంద్రాలు, ఐసీఏఆర్ సంస్థలు మరియు స్థానిక భాగస్వాములు కలిసి పనిచేస్తాయి.

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, ఈ ప్రచారాన్ని ఒక ప్రజా ఉద్యమంగా మార్చేందుకు, దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న ముఖ్యమంత్రులు, కేంద్ర మంత్రులు, ఎంపీలు, ఎమ్మెల్యేలు మరియు ఇతర ప్రజా ప్రతినిధులు ఇందులో చురుకుగా పాల్గొనాలని విజ్ఞప్తి చేశారు. ఈ ప్రచారం విజయవంతం కావడానికి, సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులపై దీర్ఘకాలిక అవగాహన కల్పించడానికి ప్రజా భాగస్వామ్యం అత్యంత అవశ్యకమని ఆయన అన్నారు.

ఈ ప్రచారానికి తన నిబద్ధతను పునరుద్ఘాటిస్తూ, తాను వివిధ రాష్ట్రాల్లోని గ్రామాలను వ్యక్తిగతంగా సందర్శించి, రైతుల సమస్యలను అర్థం చేసుకోవడానికి మరియు వారికి ఉత్తమ వ్యవసాయ పద్ధతులపై అవగాహన కల్పించడానికి వారితో నేరుగా సంభాషిస్తానని మంత్రి ప్రకటించారు. ఈ ప్రచారంలో భాగస్వాములందరూ అంకితభావంతో, చిత్తశుద్ధితో పాల్గొనాలని కోరుతూ, భూమాతను రక్షించడం మరియు వ్యవసాయ వనరులను పరిరక్షించడం యావత్ దేశ బాధ్యత అని ఆయన అన్నారు.

నేల ఆరోగ్య పరిరక్షణ, సమతుల్య ఎరువుల వాడకం, సహజ వ్యవసాయం, వాతావరణ మార్పులకు అనుగుణంగా మారడం, మరియు రైతు సాధికారతపై దృష్టి సారించిన ‘ఖేత్ బచావో అభియాన్’, దేశంలోనే అత్యంత ముఖ్యమైన వ్యవసాయ అవగాహన ప్రచార కార్యక్రమాలలో ఒకటిగా నిలవనుంది. భారత వ్యవసాయానికి మరింత సుస్థిరమైన, సుసంపన్నమైన మరియు సురక్షితమైన భవిష్యత్తు కోసం బలమైన పునాది వేయడంలో ఈ ప్రచారం కీలక పాత్ర పోషిస్తుంది.

ఏక్ పెడ్ మా కే నామ్' ప్రచారం పర్యావరణ పరిరక్షణను జీవన విధానంగా మార్చుకోవడానికి పౌరులను ప్రేరేపిస్తుంది

ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం సందర్భంగా, ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ ప్రారంభించిన దేశవ్యాప్త 'ఏక్ పెడ్ మా కే నామ్' ప్రచారంలో భాగంగా, గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ, రైతు సంక్షేమ, గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్ భోపాల్‌లోని స్మార్ట్ సిటీ పార్కులో ఒక మొక్కను నాటారు. ఈ కార్యక్రమం పర్యావరణ పరిరక్షణ ప్రాముఖ్యతను తెలియజేయడంతో పాటు, మొక్కలు నాటే కార్యక్రమాలలో చురుకుగా పాల్గొనవలసిందిగా పౌరులను ప్రోత్సహించింది.

ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం సందర్భంగా శుభాకాంక్షలు తెలుపుతూ, గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, భూమిపై జీవాన్ని కాపాడటానికి పర్యావరణాన్ని పరిరక్షించడం అత్యవసరం అని నొక్కి చెప్పారు. మొక్కలు నాటడం అంటే కేవలం ఒక మొక్కను నాటడం మాత్రమే కాదని, ప్రకృతిని, జీవవైవిధ్యాన్ని, నీటి వనరులను మరియు భవిష్యత్ తరాలను పరిరక్షించేందుకు అది ఒక నిబద్ధత అని ఆయన పేర్కొన్నారు. పర్యావరణ పరిరక్షణను వ్యక్తిగత బాధ్యతగా భావించి, మొక్కలు నాటడాన్ని తమ దైనందిన జీవితంలో భాగం చేసుకోవాలని ఆయన పౌరులను కోరారు.

పర్యావరణ పరిరక్షణ పట్ల తనకున్న దీర్ఘకాలిక నిబద్ధతను గుర్తుచేసుకుంటూ, ప్రతిరోజూ కనీసం ఒక చెట్టు నాటాలని తాను ఐదున్నర సంవత్సరాల క్రితం ప్రతిజ్ఞ చేశానని శ్రీ చౌహాన్ తెలిపారు. ఈ నిబద్ధత నిరంతరాయంగా కొనసాగుతోందని, ఇప్పుడు పిల్లలు, యువత, వివిధ వర్గాల పౌరులు ఈ చొరవలో చేరడంతో ఇది ఒక విస్తృత ప్రజా ఉద్యమంగా రూపుదిద్దుకుందని ఆయన పేర్కొన్నారు.

స్మార్ట్ సిటీ పార్కులో 2021లో తాను నాటిన మర్రి చెట్టును సందర్శించిన సందర్భంగా, ఆ మొక్క పెరిగి పక్షులకు, ఇతర జీవరాశులకు ఆసరాగా నిలుస్తున్న పెద్ద వృక్షంగా మారడాన్ని చూసి శ్రీ చౌహాన్ సంతృప్తి వ్యక్తం చేశారు. ఒక మొక్కను పెంచడాన్ని ఒక బిడ్డను పెంచడంతో పోలుస్తూ, అవి వృద్ధి చెంది సమాజానికి దోహదపడటానికి ముందు రెండింటికీ శ్రద్ధ, సహనం మరియు అంకితభావం అవసరమని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, పుట్టినరోజులు, వివాహ వార్షికోత్సవాలు, పెళ్లిళ్లు వంటి ముఖ్యమైన జీవిత ఘట్టాలతో పాటు ప్రియమైన వారి జ్ఞాపకార్థం కూడా మొక్కలు నాటాలని ప్రజలను ప్రోత్సహించారు. 'ఏక్ పెడ్ మా కే నామ్' ప్రచారం దేశవ్యాప్తంగా లక్షలాది మంది పౌరులను తమ తల్లుల గౌరవార్థం చెట్లు నాటడానికి ప్రేరేపించిందని, తద్వారా ఒక వ్యక్తిగత చర్యను పర్యావరణ పరిరక్షణ కోసం దేశవ్యాప్త ఉద్యమంగా మార్చిందని ఆయన నొక్కి చెప్పారు.

పర్యావరణ పరిరక్షణ కేవలం చర్చల ద్వారా మాత్రమే సాధ్యం కాదని, దీనికి క్షేత్రస్థాయిలో నిరంతర చర్యలు అవసరమని మంత్రి నొక్కి చెప్పారు. పర్యావరణ పరిరక్షణపై అవగాహన క్రమంగా పెరుగుతుండటం, యువతరం చెట్ల పెంపకాన్ని తమ జీవనశైలిలో భాగంగా చురుకుగా స్వీకరిస్తుండటం పట్ల ఆయన సంతోషం వ్యక్తం చేశారు.

సామాహిక కార్యాచరణ ప్రాముఖ్యతను పునరుద్ఘాటిస్తూ, గౌరవనీయ కేంద్ర వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ శివరాజ్ సింగ్ చౌహాన్, 'ఏక్ పెడ్ మా కే నామ్' ప్రచారంలో పాల్గొని, మరింత పచ్చని, ఆరోగ్యకరమైన మరియు సుస్థిరమైన భవిష్యత్తు నిర్మాణానికి తోడ్పడాలని పౌరులకు పిలుపునిచ్చారు. చెట్లు కేవలం పచ్చదనానికి మూలం మాత్రమే కాదని, అవి జీవానికి, జీవవైవిధ్యానికి, పర్యావరణ సమతుల్యతకు మరియు భవిష్యత్ తరాల శ్రేయస్సుకు పునాది అని ఆయన పేర్కొన్నారు.

క్రిభ్కో ముఖ్యాంశాలు

వ్యవసాయం మరియు రైతు సంక్షేమంలో 12 సంవత్సరాల పరివర్తనాత్మక వృద్ధిని క్రిభ్కో నాయకత్వం అభినందించింది.

గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి దార్శనిక నాయకత్వంలో భారతదేశం పరివర్తనాత్మక పాలనకు 12 సంవత్సరాలు పూర్తి చేసుకున్న సందర్భంగా, ప్రజా సంక్షేమం, సమృద్ధి అభివృద్ధి మరియు దేశ నిర్మాణంలో సాధించిన గణనీయమైన విజయాలను దేశం స్మరించుకుంటోంది. ఈ మైలురాయిని పురస్కరించుకుని, క్రిభ్కో చైర్మన్ మరియు మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ తమ తమ సోషల్ మీడియా వేదికల ద్వారా దేశం యొక్క అద్భుతమైన ప్రగతి ప్రయాణంపై తమ ఆలోచనలను పంచుకున్నారు. వారి సందేశాలలోని ముఖ్యమైన ముఖ్యాంశాలు కింద ఇవ్వబడ్డాయి.

చైర్మన్ సందేశం

గత 12 సంవత్సరాలుగా, రైతు-కేంద్రీకృత విధానాలు, పెరిగిన ఎరువుల ఉత్పత్తి, బలపడిన వ్యవసాయ మౌలిక సదుపాయాలు మరియు రైతు సాధికారతపై నిరంతర దృష్టి కారణంగా భారతదేశ వ్యవసాయ రంగం అద్భుతమైన పురోగతిని సాధించింది. దేశీయ ఎరువుల ఉత్పత్తిలో గణనీయమైన పెరుగుదల మరియు యూరియా తయారీ సామర్థ్యం విస్తరణ, దేశవ్యాప్తంగా రైతులకు ఎరువులు సకాలంలో అందుబాటులో ఉండేలా చూస్తూ, దేశం యొక్క స్వావలంబన ప్రయాణాన్ని బలోపేతం చేశాయి. ఎరువుల రంగంలో ఒక ప్రముఖ సహకార సంస్థగా, ఈ జాతీయ ప్రయత్నానికి తోడ్పడటం క్రిభ్కోకు గర్వకారణం మరియు వికసిత్ భారత్, ఆత్మనిర్భర్ భారత్ దార్శనికతకు మద్దతు ఇవ్వడానికి కట్టుబడి ఉంది. ఈ సందర్భంగా, గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి దార్శనిక నాయకత్వంలో చేపట్టిన పరివర్తనాత్మక కార్యక్రమాలకు నా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. ఈ కార్యక్రమాలు భారత వ్యవసాయాన్ని బలోపేతం చేసి, గ్రామీణ శ్రేయస్సును పెంచి, దేశవ్యాప్తంగా లక్షలాది మంది రైతుల జీవితాలను మెరుగుపరిచాయి.

శ్రీ వి. సుధాకర్ చౌదరి
చైర్మన్, క్రిభ్కో

మేనేజింగ్ డైరెక్టర్ సందేశం

గత 12 సంవత్సరాలుగా, రైతు సంక్షేమం మరియు వ్యవసాయ అభివృద్ధిపై దృష్టి సారించి అనేక చారిత్రాత్మక కార్యక్రమాలు చేపట్టబడ్డాయి. పీఎం-కిసాన్, పెరిగిన ఎరువుల రాయితీలు, వ్యవసాయ మౌలిక సదుపాయాల పెట్టుబడులు మరియు డిజిటల్ వ్యవసాయ సేవలు రైతుల జీవితాలపై సానుకూల ప్రభావాన్ని చూపాయి. ఎరువుల రంగంలో స్వావలంబనను ప్రోత్సహించే మరియు ఉత్పత్తి సామర్థ్యాన్ని పెంచే విధానాలు, రైతులకు ఎరువులు సకాలంలో అందేలా చూడటంలో కీలక పాత్ర పోషించాయి.

ఒక ప్రముఖ సహకార ఎరువుల సంస్థగా, రైతులకు నాణ్యమైన ఎరువులు, నేల ఆరోగ్యంపై అవగాహన మరియు వ్యవసాయ ఆవిష్కరణలను అందించడంలో క్రిభ్కో కీలక పాత్ర పోషించింది. రైతుల పురోగతికి మరియు వ్యవసాయ రంగ సాధికారతకు జరుగుతున్న ప్రయత్నాలకు క్రిభ్కో తన సహకారాన్ని కొనసాగిస్తుంది.

ఈ 12 సంవత్సరాల అభివృద్ధి ప్రస్థానం సందర్భంగా, గౌరవనీయ ప్రధానమంత్రి శ్రీ నరేంద్ర మోదీ గారి నాయకత్వంలో వ్యవసాయం మరియు గ్రామీణాభివృద్ధికి లభించిన నూతన ఊపును, రైతు సంక్షేమం కోసం చేసిన విశేష కృషిని నేను అభినందిస్తూ, ఆయనకు నా హృదయపూర్వక శుభాకాంక్షలు తెలియజేస్తున్నాను.

శ్రీ ఎస్.ఎస్. యాదవ్
మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, క్రిభ్కో

ఉత్తర ప్రదేశ్ గౌరవ వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి శ్రీ సూర్య ప్రతాప్ షాహి ఖరీఫ్ ఉత్పాదకత సెమినార్లలో క్రిభీకో స్టాల్ను సందర్శించారు.

చంద్ర శేఖర్ ఆజాద్ వ్యవసాయ మరియు సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయం మరియు ఆచార్య నరేంద్ర దేవా వ్యవసాయ మరియు సాంకేతిక విశ్వవిద్యాలయంలో జరిగిన ఖరీఫ్ ఉత్పాదకత సెమినార్లు 2026 సందర్భంగా నిర్వహించిన వ్యవసాయ ప్రదర్శనలో క్రిభీకో చురుకుగా పాల్గొంది. వ్యవసాయ ఉత్పాదకత మరియు సుస్థిరతను పెంపొందించడానికి కృషి చేస్తున్న రైతులు, వ్యవసాయ నిపుణులు, శాస్త్రవేత్తలు మరియు భాగస్వాముల మధ్య పరస్పర సంభాషణకు ఈ సెమినార్లు ఒక ముఖ్యమైన వేదికను అందించాయి.

ఉత్తర ప్రదేశ్ గౌరవ వ్యవసాయ శాఖ మంత్రి సూర్య ప్రతాప్ షాహి గారు ముఖ్య అతిథిగా ఈ కార్యక్రమాలకు హాజరై, క్రిభీకో స్టాల్ను సందర్శించారు. అక్కడ ఆయన, రైతులకు మద్దతు ఇవ్వడం మరియు సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులను ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా సహకార సంస్థ చేపట్టిన కార్యక్రమాలను సమీక్షించారు.

సెమినార్ల సందర్భంగా, క్రిభీకో సంస్థ రైతులకు సమతుల్య ఎరువుల వాడకం, నేల పరీక్ష సేవలు, నాణ్యమైన విత్తనాల లభ్యత మరియు వినూత్న పంట పోషణ పరిష్కారాలపై విలువైన సమాచారాన్ని అందించింది. నేల ఆరోగ్యం, పోషకాల సామర్థ్యం మరియు పంట ఉత్పాదకతను మెరుగుపరచడానికి రూపొందించిన సిటీ కంపోస్ట్, నేచురల్ పొటాష్, క్రిభీకో రైజోసూపర్, లిక్విడ్ బయోఫెర్టిలైజర్స్, క్రిభీకో మోనో జింక్ వంటి ఉత్పత్తులు మరియు కార్యక్రమాలతో పాటు ఇతర రైతు-కేంద్రీకృత వ్యవసాయ పరిష్కారాల గురించి కూడా రైతులకు తెలియజేయబడింది.

ఈ ప్రదర్శనలలో రైతులు చురుకుగా పాల్గొన్నారు. వారు క్రిభీకో నిపుణులతో సంభాషించి, సుస్థిర వ్యవసాయ పద్ధతులు, సమతుల్య పోషక నిర్వహణ మరియు ఆధునిక వ్యవసాయ సాంకేతికతలపై మార్గదర్శకత్వం పొందారు. ఈ విస్తృత ప్రచార కార్యక్రమాల ద్వారా, దేశవ్యాప్తంగా రైతులకు సాధికారత కల్పించడం, వ్యవసాయ ఉత్పాదకతను పెంచడం మరియు పర్యావరణ సుస్థిర వ్యవసాయ వ్యవస్థలను ప్రోత్సహించడం పట్ల క్రిభీకో తన నిబద్ధతను పునరుద్ఘాటించింది.

క్రిభేకో హజీరా ప్లాంట్ గుజరాత్ లో చెట్ల పెంపకం కార్యక్రమం ద్వారా పర్యావరణ పరిరక్షణను ప్రోత్సహిస్తుంది.

ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం సందర్భంగా, “భూమాతను రక్షించే దిశగా ప్రతి అడుగు” అనే ఇతివృత్తంతో హజీరాలోని క్రిభేకో యొక్క అత్యాధునిక గ్యాస్ ఆధారిత మెగా అమోనియా-యూరియా ఎరువుల ప్లాంట్ మరియు టౌన్ షిప్ కాంప్లెక్స్ లో భారీ మొక్కల పెంపకం కార్యక్రమాన్ని నిర్వహించారు. ఈ చొరవ పర్యావరణ పరిరక్షణ, సుస్థిర అభివృద్ధి, ఇంధన సామర్థ్యం మరియు హరిత పారిశ్రామిక అభివృద్ధి పట్ల క్రిభేకో యొక్క నిరంతర నిబద్ధతను ప్రతిబింబిస్తుంది.

ఉద్యోగులు, అధికారులు, సీనియర్ మేనేజ్మెంట్ సభ్యులు మరియు క్రిభేకో లేడీస్ క్లబ్ సభ్యులు మొక్కలు నాటే కార్యక్రమంలో ఉత్సాహంగా పాల్గొని, పచ్చని, ఆరోగ్యకరమైన వాతావరణాన్ని సృష్టించడంలో తోడ్పడ్డారు.

ఈ సందర్భంగా పాల్గొన్నవారిని ఉద్దేశించి క్రిభేకో ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్ (ప్లాంట్స్) శ్రీ పి. చంద్ర మోహన్ మాట్లాడుతూ, సహజ వనరులను పరిరక్షించడంలో మరియు భవిష్యత్ తరాల కోసం పర్యావరణాన్ని కాపాడటంలో సామూహిక బాధ్యత యొక్క ప్రాముఖ్యతను నొక్కి చెప్పారు. నిరంతర ప్రయత్నాలు మరియు ప్రజా భాగస్వామ్యం ద్వారా మాత్రమే పర్యావరణ పరిరక్షణలో అర్థవంతమైన ఫలితాలను సాధించగలమని ఆయన పేర్కొన్నారు.

ఈ ప్రచారం కింద, క్రిభేకో ప్లాంట్ ప్రాంగణంలో మరియు టౌన్ షిప్ ప్రాంతంలో సుమారు 1,500 మొక్కలు నాటబడ్డాయి. పచ్చదనాన్ని పెంచడమే ఈ కార్యక్రమం యొక్క లక్ష్యం.

పర్యావరణ సమతుల్యతను బలోపేతం చేయడం, వాతావరణ మార్పులను ఎదుర్కోవడంలో మరియు జీవవైవిధ్యాన్ని పరిరక్షించడంలో చెట్ల పెంపకం యొక్క ప్రాముఖ్యతపై అవగాహన కల్పించడం దీని లక్ష్యం. ఈ చెట్ల పెంపకం కార్యక్రమం, పర్యావరణ సుస్థిరత పట్ల క్రిభేకో యొక్క నిబద్ధతను మరియు పరిశుభ్రమైన, పచ్చని, మరింత సుస్థిరమైన భవిష్యత్తును నిర్మించడానికి దాని నిరంతర ప్రయత్నాలను పునరుద్ఘాటిస్తుంది.

మీకు తెలుసా?

ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం కేవలం ఒక రోజు మాత్రమే కాదు, ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద పర్యావరణ ప్రజా అవగాహన వేదికగా పరిగణించబడుతుంది, ఇందులో 150కి పైగా దేశాలు పాల్గొంటాయి.

జూలై నెల ప్రధాన వ్యవసాయ పనులు

2026లో నైరుతి రుతుపవనాల మందగమనం కారణంగా దేశవ్యాప్తంగా సగటున 40-46% వర్షపాత లోటు ఏర్పడి, ఖరీఫ్ పంటల సాగు ప్రభావితమైంది. నిపుణుల అభిప్రాయం ప్రకారం, రుతుపవన వర్షపాతాన్ని బలహీనపరిచే ఎల్ నిన్ కారణంగానే ఇది ప్రధానంగా జరుగుతోంది. పరిస్థితి తీవ్రత దృష్ట్యా, వ్యవసాయంపై ప్రభావాన్ని తగ్గించడానికి భారత ప్రభుత్వం 315 బలహీన వర్షపాతం జిల్లాల కోసం అత్యవసర ప్రణాళికలను సిద్ధం చేసింది. ఈ సవాలుతో కూడిన రుతుపవన పరిస్థితులలో మెరుగైన పంట పెరుగుదల మరియు ఉత్పత్తిని నిర్ధారించడానికి ఈ క్రింది సాగు మరియు వ్యవసాయ చిట్కాలను పాటించవచ్చు:

- 1) విత్తనాలు బాగా మొలకెత్తాలంటే, తగినంత వర్షం కురిసిన తర్వాతే విత్తండి.
- 2) తక్కువ నీటితో కూడా మంచి దిగుబడి లభించేలా, తక్కువ కాల వ్యవధి గల మరియు కరువును తట్టుకునే రకాలను ఎంచుకోండి.
- 3) బిందు సేద్యం మరియు తుంపర సేద్యం వంటి సూక్ష్మ సేద్య పద్ధతులను ఉపయోగించి నీటిని ఆదా చేయండి.
- 4) నేలలో తేమ ఎక్కువ కాలం నిలిచి ఉండేలా మల్చింగ్ (గడ్డి/పంట అవశేషాలు) ఉపయోగించండి.
- 5) వర్షపు నీటి సేకరణ (వ్యవసాయ చెరువులు, గట్లు మొదలైనవి) ద్వారా అందుబాటులో ఉన్న నీటిని సంరక్షించండి.

వరి

వరి నాట్లు వేయడానికి జూలై నెల అత్యంత అనువైన సమయం. ఈ కాలంలో, 20-30 రోజుల వయస్సున్న ఆరోగ్యకరమైన నారుమొక్కలను నాటడం, పొలంలో తగినంత నీరు ఉండేలా చూసుకోవడం చాలా ముఖ్యం. మొక్కలు ఉత్తమంగా పెరగడానికి, మొక్కల మధ్య సుమారు 20 సెం.మీ. దూరం, వరుసల మధ్య 20-25 సెం.మీ. దూరం ఉండేలా చూసుకోవాలి. పొలాన్ని సమతలంగా ఉంచి, కలుపు నివారణ మరియు సమతుల్య ఎరువుల వాడకంపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాలి.

మొక్కజొన్న విత్తడానికి జూలై అత్యంత అనువైన సమయం. ధృవీకరించబడిన మరియు శుద్ధి చేయబడిన విత్తనాలను నీరు నిలవని నేలలో వరుసలలో విత్తండి మరియు సమతుల్య పోషణను అందించడానికి సిఫార్సు చేయబడిన మోతాదులో నత్రజని, భాస్వరం మరియు పొటాష్ను ఉపయోగించండి. నేల నీరు నిలవకుండా చూసుకోండి మరియు కాండం తొలిచే పురుగులు, ఫాల్ ఆర్మీవార్మ్ల వంటి తెగుళ్లను సకాలంలో నియంత్రించడానికి క్రమం తప్పకుండా పర్యవేక్షించండి

మొక్కజొన్న

సోయాబీన్స్

సోయాబీన్ ఖరీఫ్ కాలంలోని ఒక ప్రధాన నూనెగింజల పంట. గరిష్ట దిగుబడి కోసం, జూలై మొదటి పక్షం రోజుల్లోగా విత్తనాలు వేయడం పూర్తి చేసి, విత్తన శుద్ధి మరియు జీవ ఎరువులను వాడాలి. వరుసలలో విత్తండి, పొలంలో నీరు నిలవకుండా చూసుకోండి, మరియు పసుపు మొజాయిక్ తెగులు, కాండం ఈగ వంటి తెగుళ్లను క్రమం తప్పకుండా గమనిస్తూ, సకాలంలో నివారణ చర్యలు చేపట్టండి.

జొన్న సజ్జ

జొన్న సజ్జ పంటలు విత్తడానికి జూలై నెల అత్యంత అనువైన సమయం. మంచి దిగుబడి కోసం, విత్తనాలను శుద్ధి చేసి, మొక్కల మధ్య సరైన దూరం పాటిస్తూ సకాలంలో విత్తండి. పంట తొలిదశలోనే కలుపు నివారణ చర్యలు చేపట్టండి మరియు వర్షపు నీటిని సేకరించేందుకు సరైన ఏర్పాట్లు చేసి, నేలలో తేమను కాపాడండి.

పప్పుధాన్యాల పంటలు

కంది, పెసర, మినుములు మరియు ఇతర పప్పుధాన్యాల పంటలను విత్తడానికి జూలై అత్యంత అనువైన సమయం. అధిక దిగుబడల కోసం, విత్తనాలను రైజోబియం కల్చర్ తో శుద్ధి చేయండి, సమతుల్య పోషక నిర్వహణను పాటించండి మరియు పొలంలో తగినంత మొక్కల సాంద్రతను ఉండేలా చూసుకోండి. పంటను ఆరోగ్యంగా ఉంచడానికి, తెగుళ్లు మరియు వ్యాధులను క్రమం తప్పకుండా పర్యవేక్షించండి మరియు నీరు నిలవకుండా నివారించడానికి సరైన నీటిపారుదల వ్యవస్థను నిర్ధారించుకోండి.

వేరుశనగ

వేరుశనగ విత్తనాలు నాటడానికి జూలై నెల చాలా కీలకమైన సమయం. పంట మంచి పెరుగుదలకు, గింజల అభివృద్ధికి నాణ్యమైన విత్తనాలను వాడి, జిప్సంను వేయండి. పొలాన్ని కలుపు లేకుండా శుభ్రంగా ఉంచండి, సరైన నీటిపారుదల వ్యవస్థను పాటించండి, ఆకుమచ్చ తెగులను క్రమం తప్పకుండా గమనిస్తూ సకాలంలో నివారణ చర్యలు తీసుకోండి.

పత్తి

జూలై నెలలో పత్తి పంట వేగంగా పెరుగుతుంది, కాబట్టి సకాలంలో కలుపు తీయడం మరియు అదనపు మొక్కలను కత్తిరించడం చాలా అవసరం. పంట ఉత్తమంగా పెరగడానికి, సమతుల్య ఎరువుల వాడకాన్ని పాటించండి మరియు తెల్లదోమలు, పేనుబంక మరియు గులాబీ కాయతొలుపు పురుగులు వంటి తెగుళ్లను క్రమం తప్పకుండా గమనిస్తూ ఉండండి. అలాగే, ఆరోగ్యకరమైన పంటను కాపాడుకోవడానికి పొలంలో నీరు నిలవకుండా చూసుకోండి.

చెరకు

జూలై నెలలో చెరకు పంట వేగంగా పెరుగుతుంది. ఈ సమయంలో నేలను దున్ని మిగిలిన సిఫార్సు చేయబడిన నత్రజనిని వేయండి. కలుపు నియంత్రణపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించండి, కాండం తొలిచే పురుగులు మరియు ఇతర తెగుళ్ళను క్రమం తప్పకుండా పర్యవేక్షించండి, మరియు పంట పెరుగుదలకు అటంకం కలగకుండా పొలంలో సరైన నీటి పారుదల ఉండేలా చూసుకోండి.

కూరగాయల వ్యవసాయం

టమోటాలు, మిరపకాయలు, వంకాయలు, కాల్బష్పర్ మరియు క్యాబేజీలను జూలైలో నాటవచ్చు, అదే సమయంలో బెండకాయ, అలసంద, కాకరకాయ, సొరకాయ, బీరకాయ మరియు కషాయం వంటి కూరగాయలను విత్తడానికి ఇది మంచి సమయం. ఉత్తమ దిగుబడి కోసం, ఆరోగ్యకరమైన మొక్కలను ఎంచుకోండి, సేంద్రియ ఎరువులను ఉపయోగించండి మరియు తెగుళ్ళు, పురుగుల నివారణపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించండి. అలాగే, నీరు నిలవకుండా సరైన నీటిపారుదల వ్యవస్థను నిర్వహించండి.

పండ్ల మొక్కలు

మామిడి, జామ, నిమ్మ, ఉసిరి, బొప్పాయి మరియు ఇతర పండ్ల చెట్లను నాటడానికి జూలై అత్యంత అనువైన సమయంగా పరిగణించబడుతుంది. నాటడానికి ముందు, గుంతలలో బాగా కుళ్ళిన ఆవు పేడను వేసి, మొక్కలకు సరైన ఆధారాన్ని కల్పించి, తేమను నిలుపుకోవడానికి మల్చింగ్ చేయాలి. అలాగే, వర్షాకాలంలో నీరు నిలవకుండా సరైన నీటిపారుదల వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేసుకోవాలి.

మొక్కల రక్షణ పని

వర్షాకాలంలో వాతావరణంలో తేమ పెరగడం వల్ల, పంటలకు తెగుళ్ళు, వ్యాధులు సోకే అవకాశం ఎక్కువగా ఉంటుంది. అందువల్ల, రైతులు తమ పంటలను క్రమం తప్పకుండా తనిఖీ చేయాలి మరియు తెగులు లేదా వ్యాధి సంబంధించిన ఏదైనా ప్రారంభ లక్షణాలు గమనించినట్లయితే, వెంటనే అవసరమైన నివారణ చర్యలను చేపట్టాలి. వ్యాధి వ్యాప్తిని నివారించడానికి, వ్యాధి సోకిన మొక్కలను మరియు ప్రభావిత భాగాలను పొలం నుండి తొలగించి, వాటిని సురక్షితంగా నాశనం చేయాలి. తెగుళ్ళు మరియు వ్యాధుల నియంత్రణకు, వ్యవసాయ శాస్త్రవేత్తలు సిఫార్సు చేసిన సమతుల్య మరియు సురక్షితమైన పురుగుమందులు మరియు శిలీంధ్రనాశకాలను మాత్రమే ఉపయోగించాలి. తెగుళ్ళ పర్యవేక్షణ మరియు నియంత్రణ కోసం ఫెరోమోన్ ట్రాప్స్ మరియు లైట్ ట్రాప్స్‌లు ఉపయోగించాలి. దీర్ఘకాలిక మరియు సమర్థవంతమైన రక్షణ కోసం, సమీకృత తెగుళ్ళ నిర్వహణ వ్యవస్థను అవలంబించాలి మరియు ఆరోగ్యకరమైన పంటలను కాపాడటానికి, ఉత్పత్తి మరియు నాణ్యతను పెంచడానికి జీవ మరియు రసాయన చర్యల సమన్వయ కలయికను ఉపయోగించాలి.

కలుపు నిర్వహణ

జూలై నెలలో వర్షాలు మరియు తగినంత తేమ కారణంగా, కలుపు మొక్కల వ్యాప్తి వేగంగా పెరుగుతుంది, ఇది పంటల పెరుగుదల మరియు అభివృద్ధిని ప్రతికూలంగా ప్రభావితం చేస్తుంది. అందువల్ల, పొలాల్లో కలుపు నియంత్రణపై క్రమం తప్పకుండా ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టడం అవసరం. రైతులు అవసరాన్ని బట్టి కలుపు తీయడం మరియు గునపంతో తవ్వడం ద్వారా కలుపును నాశనం చేయాలి మరియు అవసరానికి సిఫార్సు చేయబడిన కలుపు సంహారక మందులను ఉపయోగించాలి. పొలంలో సేంద్రీయ మల్చ్ లేదా ఇతర తగిన మల్చింగ్ పదార్థాన్ని ఉపయోగించడం కలుపు మొక్కల పెరుగుదలను నియంత్రించడమే కాకుండా, నేలలో తేమను కూడా కాపాడుతుంది. మెరుగైన పంట నిర్వహణ కోసం, పొలాన్ని మరియు చుట్టుపక్కల ప్రాంతాన్ని శుభ్రంగా ఉంచాలి, తద్వారా పంట అందుబాటులో ఉన్న పోషకాలు మరియు వనరుల నుండి గరిష్ట ప్రయోజనాన్ని పొంది, ఉత్పత్తిలో పెరుగుదల నిర్ధారించబడుతుంది.

ఎరువుల నిర్వహణ

వర్షాకాలంలో పంటలకు అవసరమయ్యే పోషకాలను దృష్టిలో ఉంచుకుని, ఎరువులను సమతుల్యంగా, శాస్త్రీయ పద్ధతిలో ఉపయోగించడం చాలా అవసరం. పంటలకు అవసరమైన పోషకాలు సరైన పరిమాణంలో అందేలా, రైతులు కేవలం నేల పరీక్షల సిఫార్సుల ఆధారంగా మాత్రమే ఎరువులను వాడాలి. పోషకాల లభ్యత కొనసాగేలా, వాటి వృధా తగ్గేలా నత్రజని ఎరువులను విడతల వారీగా వాడాలి. నేల సారవంతం కావడానికి, సూక్ష్మజీవుల కార్యకలాపాలు పెరగడానికి వీలైనంత వరకు సేంద్రీయ ఎరువులను వాడాలి. అలాగే, నేల నిర్మాణం, నీటిని నిలుపుకునే సామర్థ్యాన్ని మెరుగుపరచడానికి బాగా కుళ్ళిన ఆవు పేద ఎరువు, కంపోస్టును వాడాలి. ఇది పంట ఆరోగ్యంగా పెరగడానికి, మెరుగైన ఉత్పత్తికి దోహదపడుతుంది.

నీటి నిర్వహణ

జూలైలో తగినంత వర్షపాతం ఉన్నప్పటికీ, పొలాల్లో సమర్థవంతమైన నీటి నిర్వహణ అత్యంత ముఖ్యం. అధిక వర్షపాతం కారణంగా పొలాల్లో నీరు నిలిచిపోవడం పంటల వేర్లను దెబ్బతీసి, మొక్కల పెరుగుదలను ప్రభావితం చేస్తుంది. అందువల్ల, అదనపు నీటిని బయటకు పంపడానికి పొలాల్లో సరైన మురుగునీటి పారుదల ఏర్పాట్లు చేయండి. వర్షపు నీటి సంరక్షణ మరియు భవిష్యత్ ఉపయోగం కోసం వర్షపు నీటి సేకరణను ప్రోత్సహించండి. పొలాన్ని సమతలంగా ఉంచడం నీరు సమానంగా పంపిణీ అయ్యేలా చేస్తుంది మరియు నేల కోతను కూడా నివారించగలదు. పంట ఆరోగ్యకరమైన పెరుగుదలకు మరియు మెరుగైన ఉత్పత్తికి, ముఖ్యంగా అధిక వర్షపాతం ఉన్న ప్రాంతాలలో, నీరు నిలిచిపోకుండా నివారించడానికి అవసరమైన ఏర్పాట్లు చేయండి.

నేల పరిరక్షణ మరియు పర్యావరణ పరిరక్షణ

జూలై మాసం చెట్ల పెంపకానికి మరియు సహజ వనరుల పరిరక్షణకు అత్యంత అనుకూలమైనదిగా పరిగణించబడుతుంది. ఈ కాలంలో, రైతులు పొలాల సరిహద్దుల్లో మరియు అందుబాటులో ఉన్న ఖాళీ స్థలాల్లో అనువైన చెట్లను నాటడం ద్వారా వ్యవసాయ అటవీకరణను ప్రోత్సహించాలి. వర్షపు నీటిని సంరక్షించడానికి మరియు భూగర్భ జల మట్టాలను మెరుగుపరచడానికి నీటి నిల్వ నిర్మాణాలను నిర్మించాలి. నేల సారవంతాన్ని పెంచడానికి మరియు నేల నాణ్యతను మెరుగుపరచడానికి పచ్చిరొట్ట ఎరువుల పంటలను చేపట్టాలి. మీ పొలాల్లో ఆవు పేద, కంపోస్టు మరియు ఇతర సేంద్రీయ వనరుల వంటి సేంద్రీయ పదార్థాల వినియోగాన్ని గరిష్ట స్థాయికి పెంచండి. అలాగే, వర్షాల వల్ల కలిగే నేల కోతను నివారించడానికి, భూమి ఉత్పాదకతను కాపాడుకోవడానికి మరియు సుస్థిర వ్యవసాయ అభివృద్ధిని ప్రోత్సహించడానికి అవసరమైన పరిరక్షణ చర్యలను చేపట్టండి.

పశుపోషణకు సంబంధించిన పని

వ్యవసాయంతో పాటు పశుపోషణ కూడా గ్రామీణ ఆర్థిక వ్యవస్థకు ఒక ముఖ్యమైన అధారం, అందువల్ల వర్షాకాలంలో జంతువుల ఆరోగ్యం మరియు సరైన నిర్వహణపై ప్రత్యేక శ్రద్ధ పెట్టడం అవసరం. తేమ ద్వారా సంక్రమించే వ్యాధుల బారి నుండి జంతువులను కాపాడటానికి వాటిని పొడిగా, శుభ్రంగా మరియు గాలి తగిలే ప్రదేశంలో ఉంచండి. పచ్చి మేత లభ్యతను నిర్ధారించడానికి తగిన పశుగ్రాస పంటలను విత్తండి. వివిధ అంటువ్యాధుల నుండి జంతువులను రక్షించడానికి వాటికి సకాలంలో టీకాలు వేయించండి మరియు సులిపురుగుల నివారణ మందులు ఇవ్వండి. శుభ్రమైన మరియు తగినంత త్రాగునీటి సరఫరాను నిరంతరం కొనసాగించండి. అలాగే, పశువులశాలలో నీరు నిలవకుండా మరియు జంతువుల నివాస వాతావరణం ఆరోగ్యంగా, శుభ్రంగా ఉండేలా సరైన మురుగునీటి పారుదల వ్యవస్థను నిర్ధారించుకోండి. ఇది జంతువుల ఆరోగ్యాన్ని, పాల ఉత్పత్తిని మరియు ఉత్పాదకతను పెంచుతుంది.

తెలంగాణ

అధిక సాంద్రత ప్రత్తి సాగు విధానం

మన రాష్ట్రంలో ప్రత్తిని ప్రధాన వాణిజ్య పంటగా సాగుచేస్తున్నారు. గత సంవత్సరం 2025-2026 కాలంలో సుమారు 45 లక్షల ఎకరాలలో ప్రత్తి పంటను సాగు చేశారు. అయితే మన రాష్ట్రంలో అధిక సాంద్రత ప్రత్తి సాగు విధానంలో ప్రత్తిని పండించి రైతులు అధిక దిగుబడులను పొందుతున్నారు. ఈ విధానం అవలంబించడం వలన గులాబి రంగు పురుగు ఉధృతిని తగ్గించుకోవడమే కాకుండా భూసారం తక్కువగా ఉన్న నేలల్లో ప్రత్తిని పండించడానికి అనువుగా ఉంటుంది.

అధిక సాంద్రత ప్రత్తి సాగు అనగా సాధారణ ప్రత్తి సాగుకు భిన్నంగా మొక్కల మధ్య మరియు వరుసల మధ్యదూరం తగ్గించి ఎకరాకు ఎక్కువ మొక్కలు వచ్చే విధంగా విత్తుకోవడం. సాధారణ ప్రత్తిసాగులో వరుసల మధ్య 90 సెం.మీ. మొక్కల మధ్య 60 సెం.మీ.తో (90×60) ఎడం పెట్టినప్పుడు ఎకరానికి 7,407 మొక్కలు వస్తాయి. రైతులు సాధారణ పద్ధతిలో వరుసల మధ్య విత్తే 90 సెం.మీ. అచ్చు మార్చకుండా అంతరకృషికి ఎటువంటి ఇబ్బంది కలగకుండా ఉండాలనుకున్నప్పుడు వరుసల మధ్య 90 సెం.మీ. మొక్కల మధ్య 10 సెం.మీ.తో (90×10) విత్తుకుంటే ఎకరాకు 44,444 మొక్కలు వస్తాయి (లేదా) వరుసల మధ్య 90 సెం.మీ. మొక్కల మధ్య 15 సెం.మీ.తో (90×15) విత్తుకుంటే ఎకరాకు 29,629 మొక్కలు వస్తాయి (లేదా) వరుసల మధ్య 90 సెం.మీ. మొక్కల మధ్య 20 సెం.మీ. తో (90×20) విత్తుకుంటే ఎకరాకు 22,222 మొక్కలు వస్తాయి.

ఈ పద్ధతిలో విత్తన మోతాదు ఎకరానికి 3-5 కిలోలు అవుతుంది అయితే ఈ అధిక సాంద్రత ప్రత్తి సాగు పర్యావార తేలిక నేలలు మరియు భూసారం తక్కువగా ఉండే చల్ల నేలలకు చాలా అనుకూలం. ఇలాంటి నేలల్లో మొక్కలు ఎత్తు పెరగవు. కాబట్టి మొక్కల సంఖ్యను పెంచుకొని దిగుబడి పెంచుకునే అవకాశం ఉంటుంది. అధిక సాంద్రత సాగులో మొక్కకు 8 నుండి 10 కాయలు వచ్చిన మొక్కల సంఖ్య ఎక్కువగా ఉండటం వలన ఎకరానికి 10-2 క్వింటాళ్ళ దిగుబడి వచ్చే అవకాశం ఉంటుంది.

పెరుగుదల నియంత్రణ మందుల వాడకం:

పర్వాలా అధికంగా వచ్చినప్పుడు అధిక సాంద్రత సాగులో ప్రత్తి మొక్కలు పెరగకుండా నియంత్రించే హార్మోన్ ని పిచికారి చేసుకోవాలి. మొక్కల ఎత్తును నియంత్రించడం వలన కణుపుల మధ్య దూరం తగ్గి, మొక్క గుబురుగా, కాయల సైజు పెరిగే అవకాశం ఉంది. పెరుగుదల నియంత్రించడం వలన మొక్క నుండి ఏర్పడిన పూత అంతా కాయలుగా మారి ప్రత్తి త్వరగా ఓకేసారి తీతకు రావడం వలన పంటకాలం తగ్గుతుంది. పెరుగుదల నియంత్రణకు 1.0 మి.లీ. చొప్పున మోపిక్వోట్ కోరెడ్స్ ను పంట 40-45 రోజులప్పుడు (మొదటిసారి) మరియు 60-65 రోజులప్పుడు (రెండవ సారి) లీటరు నీటికి కలిపి పిచికారి చేసుకోవాలి.

కలుపు యాజమాన్యం:

సాధారణ ప్రత్తి సాగులో చేసినట్లే ప్రత్తి విత్తనం వేసిన 24-48 గంటలలోపు ఎకరాకు 1.2 లీ. పెండిమిథాలిన్ 30% లేదా అల్లాక్సోర్ 50%, 1.5-2.0 లీ. 200 లీ. నీటికి కలిపి పిచికారి చేయాలి. భూమిలో సరియైన పదును లేదా తేమ ఉన్నప్పుడే పిచికారి చేసినట్లైతే గడ్డిమందు చాలా సమర్థవంతంగా పనిచేసి, కలుపును నివారిస్తుంది. ఈ విధంగా కలుపు మందు పిచికారి చేయడం వలన పంట తొలిదశలో ఆశించే కలుపును 20 రోజుల వరకు అరికట్టవచ్చు

రసాయనిక ఎరువుల యాజమాన్యం:

సాధారణ లేదా సూటి రకాలకు ఎకరాకు 36 కిలోల నత్రజని, 18 కిలోల భాస్వరం మరియు 18 కిలోల పొటాష్ నిచ్చే ఎరువులు వేయాలి. హైబ్రిడ్ రకాలకు ఎకరాకు 48 కిలోల నత్రజని, 24 కిలోల భాస్వరం మరియు 24 కిలోల పొటాష్ నిచ్చు ఎరువులు వేయాలి. పైన సూచించిన అన్ని ఎరువుల మోతాదును భూసార పరీక్షలను అనుసరించి ఏదైన పోషకాల లోపం ఉన్నప్పుడు, ఆ పోషకాన్ని సిఫారసు కంటే 30% ఎక్కువగా, పోషకం అధికంగా ఉన్నప్పుడు ఆ పోషకాన్ని సిఫారసు కంటే 30% తక్కువగా

మరియు పోషకం మధ్యస్థంగా ఉన్నప్పుడు, సిఫారసు చేసిన ఎరువులను మాత్రమే వాడితే ఫలితం ఉంటుంది.

అధిక సాంద్రత ప్రత్తి సాగు వల్ల కలిగే లాభాలు :

- ప్రస్తుత పరిస్థితుల్లో ప్రత్తి తీత ఖర్చులు పెరగడం వలన అధిక సాంద్రత ప్రత్తి సాగు యాంత్రీకరణకు అనుకూలం. ప్రత్తి ఏరె యంత్రం ద్వారా ఒకేసారి ప్రత్తి ఏరుకోవచ్చు.
- ఒకేసారి పూత, కాయలు రావడం వలన పంట తొందరగా చేతికి వస్తుంది, తద్వారా గులాబి రంగు పురుగు తాకిడి నుండి బయట పడుతుంది.
- డిసెంబర్ లో పంటను తీసేసి రెండవ పంటగా నీటి వసతి ఉన్నచోట ఆరుతడి పంటను సాగుచేసుకొని సుస్థిర దిగుబడులు పొందవచ్చును.
- ఈ అధిక సాంద్రత పద్ధతి ప్రత్తిసాగు వలన కూలీలకు కూడా త్వరగా ప్రత్తి ఏరడానికి అవకాశముంటుంది.
- ఈ పద్ధతిలో సుమారుగా ఎకరాకు 30-40% అధిక దిగుబడి కూడా పొందే అవకాశముంటుంది.

గమనిక: అధిక సాంద్రత ప్రత్తిసాగుకు అనుకూలమైన తక్కువ కాల పరిమితిగల రకాలను, హైబ్రిడ్లను ఎంపిక చేసుకోవాలి.

క్రిప్స్ తెలంగాణ చేపట్టిన వివిధ కార్యక్రమాలలో కొన్ని:

ఆంధ్రప్రదేశ్

నాణ్యమైన విత్తనం.. నిశ్చితైన సాగు: విత్తన నిల్వ యాజమాన్య పద్ధతులు

రైతులు తాము పండించిన పంట నుండి కొంత భాగాన్ని తదుపరి సీజన్ కోసం విత్తనంగా దాచుకోవడం మన దేశంలో అనాదిగా వస్తున్న ఆచారం. అయితే, సరైన నిల్వ పద్ధతులు పాటించకపోతే విత్తన సామర్థ్యం దెబ్బతిని, మొలక శాతం తగ్గిపోతుంది. విత్తన నిల్వ అనేది కేవలం గింజలను దాచడం కాదు, వాటిలోని జీవశక్తిని కాపాడటం. విత్తనాన్ని నిల్వ చేసే ముందే దాని నాణ్యతను నిర్ధారించుకోవడం నిల్వ కాలంలో విజయం సాధించడానికి మొదటి మెట్టు. నిల్వకు ఉపయోగించే గింజ గట్టిగా, నిండుగా ఉండాలి. ముడతలు పడిన, పగిలిన లేదా వుచ్చు పట్టిన గింజలను తీసివేయాలి. పగిలిన గింజల ద్వారా పురుగులు సులభంగా లోపలికి ప్రవేశిస్తాయి. నిల్వకు ముందే మొలక పరీక్ష చేసి, కనీసం 80-90% మొలక శాతం ఉన్న విత్తనాలనే నిల్వకు ఎంచుకోవాలి.

నిల్వకు ముందు తీసుకోవలసిన జాగ్రత్తలు: విత్తన నిల్వలో అత్యంత కీలకమైన అంశం తేమ. విత్తనాల్లో తేమ ఎక్కువగా ఉంటే శిలీంధ్రాలు చేరి గింజ కుళ్ళిపోతుంది. వరి, గోధుమ వంటి ధాన్యాలకు తేమ 12% మించకూడదు. వేరుశనగ, సోయాబీన్ వంటి నూనెగింజలకు తేమ 8 % మరియు కూరగాయలకు 6-7% మాత్రమే ఉండాలి. విత్తనాన్ని పంటితో కొరికినప్పుడు 'టక్ట్ అనే శబ్దం వస్తే అది నిల్వకు సిద్ధంగా ఉందాని అర్థం. విత్తనాలను నేరుగా సిమెంట్ గట్టు మీద కాకుండా, తార్పాలిన్ పరదల మీద విత్తనాలను ఆరబెట్టాలి. మధ్యాహ్నం వేళ తీవ్రమైన ఎండలో కాకుండా, ఉదయం లేదా సాయంత్రం ఎండలో ఆరబెట్టడం శ్రేయస్కరం. నిల్వకు ముందు విత్తనాల్లో ఉన్న మట్టి పెళ్లలు, తాలు గింజలు, కలుపు విత్తనాలను వేరు చేయాలి. దెబ్బతిన్న లేదా పగిలిన గింజలను తొలగించాలి, ఎందుకంటే పురుగులు మొదట వీటినే ఆశిస్తాయి.

గోదాము లేదా నిల్వ గది శుభ్రత: విత్తనాలను నిల్వ చేసే గది లేదా గోదాము పరిశుభ్రంగా లేకపోతే, మనం ఎన్ని జాగ్రత్తలు తీసుకున్నా విత్తనం పాడవుతుంది. కొత్త విత్తనాలను తెచ్చే ముందూ గోదాములోని పాత ధాన్యం, చెత్తాచెదారం పూర్తిగా తొలగించాలి. విత్తన నిల్వకు కొత్త జనపనార సంచలను వాడటం మంచిది. ఒకవేళ పాత సంచలనే వాడాల్సి వస్తే, వాటిని వేడి నీటిలో ఉడికించి, ఎండలో బాగా ఆరబెట్టి వాడాలి. గోడల పగుళ్లు, రంధ్రాలను సిమెంటుతో పూడ్చివేయాలి. ఇవి పురుగులు మరియు ఎలుకలకు ఆవాసాలుగా మారతాయి. గోదాము లోపల మరియు బయట గోడలకు సున్నం వేయడం వల్ల క్రిమి కీటకాలు దరిచేరవు. మలాథియాన్ 50 ఇసి ద్రావణాన్ని (10 లీటర్ల నీటికి 100 మి.లీ) కలిపి గోడలు, నేల మరియు పైకప్పుపై స్ప్రే చేయాలి. విత్తనాలు చేర్చడానికి 2-3 రోజుల ముందే ఈ పని పూర్తి చేయాలి. విత్తన సంచలను నేరుగా నేల మీద పెట్టకూడదు. కర్ర బల్లల మీద ఉంచాలి. గోడకు కనీసం అర మీటరు (50 సెం.మీ) దూరం ఉంచాలి. దీనివల్ల గాలి ప్రసరణ బాగుంటుంది. వరుసల మధ్య నడవడానికి వీలుగా ఖాళీ ఉంచాలి, దీనివల్ల ఎప్పటికప్పుడు తనిఖీ చేయడం సులభమవుతుంది. విత్తన సంచలను మరీ ఎత్తుగా పేర్చకూడదు (గరిష్టంగా 10-12 సంచలు). మరీ ఎత్తుగా పేర్చితే, కింద ఉన్న సంచల్లోని విత్తనాలపై ఒత్తిడి పడి, వాటి లోపల ఉండే పిండం దెబ్బతినే ప్రమాదం ఉంది. దీనివల్ల మొలక శాతం తగ్గుతుంది.

నిల్వ వాతావరణం - ప్రాముఖ్యత: విత్తనం కేవలం ఒక గింజ కాదు, అది నజీవ స్థితిలో ఉంటుంది. అది నిల్వలో ఉన్నప్పుడు శ్వాసక్రియ జరుపు కుంటుంది. నిల్వ చేసే ప్రదేశంలోని వాతావరణం విత్తనం యొక్క ఆయుష్షును నిర్ణయిస్తుంది. గదిలో ఉష్ణోగ్రత పెరిగే కొద్దీ విత్తనంలోని జీవశక్తి తగ్గుతుంది. సాధ్యమైనంత వరకు చల్లని ప్రదేశంలో నిల్వ చేయాలి. గాలిలో తేమ శాతం ఎక్కువగా ఉంటే, విత్తనం వాతావరణం నుండి తేమను పీల్చుకుని త్వరగా జీవశక్తిని కోల్పోతుంది. కాబట్టి గది పొడిగా ఉండాలి.

ఎలుకల మరియు పక్షుల నివారణ చర్యలు : ఎలుకలు విత్తనాలను తినడమే కాకుండా, సంచలను కొరికి వృధా చేస్తాయి మరియు మూత్రం, విసర్జన ద్వారా విత్తనాలను కలుషితం చేస్తాయి. గోదాము పునాది కనీసం 2-3 అడుగుల ఎత్తు ఉండాలి. ద్వారాలకు కింద వైపున 20 గేజ్ ఇనుప రేకులను అమర్చాలి, దీనివల్ల ఎలుకలు తలుపులను కొరకలేవు. కిటికీలకు మరియు వెంటిలేటర్లకు చిన్న కళ్ల ఇనుప జల్లెడలు బిగించాలి.

జింక్ ఫాస్ఫైడ్: ఒక భాగం మందును 49 భాగాల నూనె కలిపిన గింజలతో కలిపి ఎరగా వేయాలి.

ట్రోమాడియోలోన్: ఇది కేక్ రూపంలో దొరుకుతుంది. ఇది ఎలుకలకు రక్తస్రావం కలిగించి, తిన్న 3-4 రోజులకు చనిపోయేలా చేస్తుంది. పక్షులు (ముఖ్యంగా పావురాలు, పిచ్చుకలు) గోదాముల్లోకి ప్రవేశించి సంచలను చింపివేస్తాయి. వాటి రెట్టలు, ఈకల వల్ల విత్తనాలకు శిలీంధ్రాలు సోకుతాయి. మెరిసే రిబ్బన్లు లేదా పాత సిడిలను గోదాము బయట కట్టడం వల్ల ఆ వెలుతురుకు పకాజులు దరిచేరవు. గోదాము పరిసరాల్లో ధాన్యం గింజలు చిందకుండా చూడాలి, గింజలు ఉంటే పక్షులు అహం కోసం గుంపులుగా వస్తాయి.

విత్తనాలను నిల్వ చేసిన తర్వాత వదిలేయకూడదు. నెలకు ఒకసారి సంచల్లో ఉష్ణోగ్రత పెరుగుతుందో లేదో చూడాలి (తేమ ఎక్కువైతే వేడి పుడుతుంది). పురుగు పట్టినట్లు కనిపిస్తే వెంటనే సంచలను బయటకు తీసి ఎండబెట్టాలి. గోదాము చుట్టూ ఎలుకల రంధ్రాలు ఏవైనా కొత్తగా పడ్డాయేమో గమనించాలి. విత్తన సంచలపై రకం పేరు, కోసిన తేదీ, మొలక శాతం వంటి వివరాలు ఉన్న లేబుల్ కట్టాలి. విత్తనం కోసం ఉంచిన ధాన్యానికి మట్టి లేదా బూడిద కలపడం వంటి పాత పద్ధతులు కూడా తేమను నియంత్రించడంలో సహాయపడతాయి. నిల్వ చేసిన గదిలో ఎప్పుడూ ఒకటే రకమైన విత్తనాలను ఉంచడానికి ప్రయత్నించండి. వేర్వేరు రకాలు కలిస్తే నాణ్యత దెబ్బతింటుంది. చాలా మంది రైతులు విత్తన గదిలోనే ఎరువులు లేదా కలుపు నివారణ మందులు ఉంచుతుంటారు. ఎరువుల నుండి వచ్చే

వాయువులు లేదా కలుపు మందుల వాసన విత్తనంలోని జీవశక్తిని చంపేస్తాయి. ముఖ్యంగా యూరియా వంటి ఎరువులు తేమను ఆకర్షిస్తాయి, ఇది విత్తనాలకు హానికరం. కాబట్టి, విత్తన నిల్వ గది కేవలం విత్తనాలకు మాత్రమే పరిమితం కావాలి.

నాణ్యమైన విత్తనం రైతు ఆత్మవిశ్వాసం. సరైన ప్రారంభ నాణ్యత, అనుకూలమైన నిల్వ వాతావరణం, మరియు సమర్థవంతమైన ఎలుకల నివారణ చర్యలు చేపట్టినప్పుడే విత్తనం తన జీవశక్తిని కోల్పోకుండా ఉంటుంది. ఈ జాగ్రత్తలు పాటించడం ద్వారా రైతులు విత్తనాల కొనుగోలు ఖర్చును తగ్గించుకోవడమే కాకుండా, అత్యుత్తమ దిగుబడులను సాధించవచ్చు.

క్రిఫ్ కో ఆంధ్రప్రదేశ్ చేపట్టిన వివిధ కార్యక్రమాలలో కొన్ని:

